

„GLAS“ v vsako gorenjsko hišo!

S skupnimi močmi razširimo naš list. Naročniki! Pokažite ga prijateljem in znancem. Povejte jim, da vas »Glas« sproti seznanja z vsemi domačimi novicami

in problemi in z najpomembnejšimi dogodki od drugod.

Za vse stare in nove naročnike, ki bodo poravnali naročnino za

leto 1965 in vsaj za I. polletje 1966, bo priredilo uredništvo »Glasa« v začetku prihodnjega leta doslej največje nagradno žrebanje.

LETO XVII. — Številka 83

Ustanovitelji: občinski odbori SZBL Jesenice, Kranj, Radovljica, Skofja Loka in Trzin. — Izdaja: časopisno podjetje »Gorenjski tisk« — Glavni in odgovorni urednik: SLAVKO BEZNIK

GLAS

KRANJ, SREDA, 27. 10. 1965
CENA 40 DIN

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik; od 1. januarja 1958 kot poltednik; od 1. januarja 1960 trikrat tedensko; od 1. januarja 1964 kot poltednik; in sicer ob sredah in sobotah

GLASILO SOCIALISTICNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Potrošnja pada

V septembru in oktobru je povsod po Gorenjskem precej padla osebna potrošnja, oziroma se je močno spremenila njena struktura. Po reformi smo to tudi pričakovali. To pa ne bi smel biti trajni pojav, kajti s povečanim prizadevanjem na področju proizvodnje bi morali rasti tudi osebni dohodki in s tem osebna potrošnja.

Za sedaj računajo, da je povprečno potrošnja po vrednosti ostala enaka kot prve mesece letošnjega leta (z izjemo junija), kar pa spričo povečanja cen pomeni praktično padec za 20%. Zlasti se je zmanjšala potrošnja trajnih potrošniških dobrin in je blaga kot so: televizorji, pralni stroji in podobno, dovolj na zalogi. Včasih celo preveč. Zanimiv je tudi podatek, da od avgusta do prve polovice oktobra noben Jeseničan ni naročil pri Slovenija Avto v Ljubljani avtomobila. Roki za dobavo avtomobilov so se spričo majhnega dotoka novih naročnikov silno skrčili in predvidevajo, da z novim letom sploh ne bo več treba čakati na avtomobil. Imeti boš moral samo denar, pa ga boš lahko kar odpeljal iz trgovine. — ABC

Jeseniški plavžarji dosegli rekord

448 ton surovega železa

Pretekla sobota bo prav gotovo ostala zapisana v zgodovini jeseniških plavžarjev, ki so ta dan dosegli rekordno dnevno proizvodnjo. Natopili so kar 448 ton surovega železa.

To je sad prizadevanj celotnega kolektiva, ki se je vključil v naše skupne napore pri izvajanju gospodarske reforme. Uspeh je toliko pomembnejši, ker so pri tem porabili manj koks in imeli boljši izplen. Odkar so avgusta letos začeli uporabljati v proizvodnji surovega železa tudi mazut v nadomestilo za drag koks, povprečna potrošnja koks pada. Pri sobotni proizvodnji so ga porabili le 758 kg za tono surovega železa, ali za 279 kg manj kot je bilo predvideno z letnim planom. Sicer pa je sedaj povprečna poraba koks 800 kg na tono surovega železa. In če vemo, da približno 60 kg mazuta nadomesti 73 kg koks in da kg mazuta stane 24 dinarjev, kg koks pa 40 dinarjev, so torej prihranki očitni. V sobotnem »Železarju« so zapisali, da so plavžarji septembra samo pri koksu prihranili okrog 40 milijonov din in s povečanjem izplana nadaljnih 14 milijonov din.

V ENEM DNEVU

leta, so v proizvodnji precej zaostali in je bil zaostanek v septembru še 2.275 ton. Zaostanek pa bodo s sedanjimi

rezultati, če ne bo kakšnih posebnih težav, nadoknadili in izpolnili letni plan.

-ik

Gradbeništvo v zagati

Prihodnje leto pol manj dela kot letos

Ze letos gradbena podjetja na Gorenjskem niso imela povsem izkoriščenih kapacitet. Močno so tudi skrčila število zaposlenih. Vendar kaže, da bo položaj prihodnje leto še slabši. Dela bo približno pol manj kot ga je bilo letos.

Zato je malo verjetno, da bodo vsa podjetja, taka kakršna so sedaj, to krizo lahko prebolela. Trenutno je na Gorenjskem toliko gradbenih podjetij, kolikor je občin.

Ker za vse ne bo dela, bi bilo prav, če bi začeli razmišljati o novi organizaciji in morebitnih združitvah. O tem bi samoupravni organi in vodstveni organi (Nadaljevanje na zadnji str.)

TURIZEM V NOVIH RAZMERAH

Manj domačih gostov?

Bo letošnja zimska sezona slabša kot lanska?

Za optimizem so razlogi in jih ni. Vogel se je močno uveljavil kot zimskošportni center. Tudi hotel bo letošnje sezono že obratoval. Če bo snega dovolj, bo menda tudi turistov — predvsem inozem-

skih. Domačih turistov bo verjetno manj.

Bolj kritičen je položaj v Kranjski gori. Zgornjesavska dolina je bila vse doslej središče domačega turizma, predvsem zimskega. V novih pogojih pa se je pojavila kopica razlogov, ki opozarjajo, da bo domači turizem močno opadel. Tu mislimo predvsem na ukinitvev voznih olajšav (obrazec K-15) s 1. 1. prihodnjega leta. Kaže tudi, da je povsem gotovo, da bo z januarjem prihodnjega leta ukinitvena železniška proga Jesenice—Rateče—Planica. Razen tega moramo upoštevati spremembo v strukturi potrošnje in pa podražitve, čeprav malenkostne, gostinskih in hotelskih uslug.

Zaradi vseh teh razlogov pričakujejo letos v zgornjesavski dolini precej manj domačih gostov kot doslej. Hkrati pa je precejšnje zanimanje tujih turistov za to območje, zlasti za Kranjsko

goro. Vendar trenutno v Kranjski gori nimajo ustreznih prenočišč za tuje turiste, razen v hotelih, kar je pa še zdaleč premalo. Domači turisti so se namreč doslej največ zadrževali v privatnih sobah, ki jih je nekaj nad 700. Je pa le 250 ležišč v privatnih sobah takih, da bi bilo moč v njih nastaniti tuje. Drugi bodo morali pač sobe preurediti in bolj opremiti, sicer ne bo turistov. To pa bi pomenilo precejšnje zmanjšanje družinskih proračunov.

Doslej je že 60 interesentov vložilo prošnje za kredit za opremo tujskih sob. Prav bi bilo, da tudi ostali spoznajo, da je edino tako mogoče razviti zimski turizem v dolini, oziroma preprečiti opadanje gostov. Banka pa bi morala zagotoviti ustrezna sredstva za ta namen, saj praksa — razen nekaterih izjem — kaže, da je investicija v privatno tujsko sobo neprijetno rentabilnejša kot naložba v nove hotele.

Na cesti JLA v Kranju, zraven stolpnice, bo SGP Projekt z novim letom (taka je pogodba in tudi vsi izgledi) izročilo kolektivu Lekarne Kranj nove prostore. Lekarna Kranj, ki ima svoje obrate tudi v Strazišču in v Zlrech ter delno na Jezerskem, Predvoru in v Cerkljah, je imela lani okroglo 280 milijonov dinarjev prometa. Njihovi prostori na Titovem trgu, razdeljeni v treh hišah, pa ne ustrezajo. Zato je poleg začetnih sredstev občine sam kolektiv že vložil v gradnjo novih prostorov in za prvo najnujnejšo opremo okroglo 83 milijonov dinarjev. Upamo, da ne bodo novi prostori samo olajšali poslovanje kolektiva, marveč tudi pripomogli k boljši oskrbi zdravil.

OBČNI ZBOR SINDIKALNEGA SVETA OBČINE RADOVLJICA

Vsa prizadevanja usmerjati v prihodnost

Zbor
sindikato

V soboto 23. oktobra je bil na Bledu občni zbor občinskega sindikalnega sveta Radovljica. Udeležilo se ga je nad 90 izvoljenih delegatov iz vseh sindikalnih podružnic v občini. Predsnik ObSS Jože Vidic je v poročilu obravnaval nekatera najbolj važna vprašanja, kot so: krepitev samouprave v delovnih enotah, izpopolnjevanje sistema delitve po delu, rekreacija vodnih ljudi v delovnih organizacijah ter pomen izobraževanja; spregovoril pa je tudi o družbenem standardu zaposlenih in posebej o stanovanjski politiki.

Ze pred zborom so vsem delegatom dostavili tudi po-

drobno poročilo o dosedanjih prizadevanjih sindikatov na vseh področjih. Diskusija je bila zategadelj zelo stvarna in zanimiva.

Delegati so na občnem zboru razpravljali o družbenih službah, o problemih zaposlovanja, o vlogi kovinsko predelovalne industrije, o vprašanju notranjih odnosov v delovnih organizacijah, nadalje o izobraževanju in kulturi, o kmetijstvu in trgovini, o turizmu in gostinstvu ter še o nekaterih drugih zadevah. Vrsto zelo tehničnih misli je na zboru izrekel tudi predsednik republiškega odbora sindikatov Franc Popit. Ta je predvsem poudaril, da

je treba ljudem odpirati perspektivo v prihodnost, ne pa se preveč izgublja v analizah ter ocenah preteklih in že izvršenih nalog ter ukrepov. Opozoril je predstavniške delovnih organizacij, naj predvsem rešujejo tista vprašanja, ki očitno zavirajo hitrejši napredek. Teh pa ni malo, zato se jih je treba lotiti z vso resnostjo in z ustvarjalno vnetostjo.

Pri tem je najvažnejša naloga, da čim dosledneje uveljavljajo nagrajevanje po delu. V radovljiški občini je še vedno kakih 45% zaposlenih, ki so nagrajeni po opravljenem času ne pa po učinku. Pri valorizacijah osebnih do-

hodkov so ponekod ravnali tako, da so zvišali vsem enako, ne glede na delovno mesto in opravljeno delo. Tak način ni dober in se bodo posledice v praksi pokazale slej ko prej. Popraviti pa jih bo mnogo težje, zato bi bilo vsekakor bolje, če bi v pravem času ravnali razumno.

- Na zboru so tudi ugotovili, da so zahteve reforme bile uspešne predvsem po zaslugi delovnih organizacij, ki so jih sprejele z razumevanjem. Dosledneje bodo morali uveljavljati tudi strokovnost pri delu in s tem omogočiti, da pridejo postopoma na odgovorna mesta usposobljeni mladi ljudje, predvsem pa na tista, ki zahtevajo sposobnost in ustvarjalno iniciativo. Le na ta način bo mogoče uresničevati reformo tudi vnaprej. — J. B.

Skofja Loka, 26. oktobra. — Na današnjem zboru Občinskega sindikalnega sveta Skofja Loka, ki se ga je udeležil tudi predsednik Zveze sindikatov Slovenije Franc Popit, so najbolj poudarjali vlogo sindikalne dejavnosti v novih gospodarskih pogojih. To je bilo poudarjeno tudi v glavnem poročilu predsednika občinskega sindikalnega sveta Petra Finžgarja in v razpravi delegatov. Ko to poročamo, zbor še nadaljuje z delom. — K. M.

Zadovoljstvo v
Voklu in Vogljah

Delavci Cestnega podjetja Kranj so te dni zaključili dela na ureditvi ceste Prebačev-Voklo-Voglje. V ta namen je krajevna skupnost pripravila v Voklem skromno slovesnost.

IZPOPOLNJEVANJE KRAJEVNIH URADOV IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI V KRANJSKI OBČINI

Kam naj se obrne občan?

Delo krajevnih uradov, kot »podaljšane roke« občinske uprave ter delo nastajajočih krajevnih skupnosti se dostikrat prepleta tako, da občani ne vedo kam naj bi se obrnili za določena opravila.

V občini je 11 krajevnih uradov, toda po lanskem reorganizaciji poslujejo pravzaprav le še v Cerkljah, Preddvoru in na Jezerskem. Zanimivo je, da se je letos močno povečal obisk strank po teh uradih. Prednjači KU v Senčurju, ki je letos do konca septembra sprejel 6.893 strank, sledi Cerklje s 5.862, Preddvor s 3.645, Naklo z 2.979, Predoslje z 2.572, Goriče z 2.478 strankami itd. Najmanj pa so se ljudje obračali na KU v Trbojeh, kjer jih ni bilo v tem času niti

900.

Krajevni uradi bi morali biti kot neka sprejemna informacijska pisarna, ki bi morala ljudem olajšati poti in jim hkrati pomagati pri uveljavljanju njihovih pravic. Razmere v posameznih krajih, oddaljenost od občinskega središča, a ponekod tudi tehnične možnosti (kader, prostori itd.), so marsikje izoblikovali svojevrstne funkcije teh uradov, ponekod pa tudi izmaličili njihov osnovni namen. Hkrati pa krajevnih skupnosti, ki ponekod raz-

polagajo s sposobnimi kadri, prevzemajo nekatere funkcije krajevnih uradov.

Za občane je poslovanje teh služb zelo važno. Zato bodo na prihodnji seji občinske skupščine, ki je predvidena za četrtek, 28. oktobra, razpravljali o teh stvareh. Gre za poenostavljenje nekaterih poslov in racionalno zaposlitev uslužbencev in za usklajevanje nekaterih funkcij med krajevnimi uradi in skupnostmi na določenem območju, da bodo občani točno vedeli kam naj se obrnejo.

Na dnevnem redu skupščine so tudi otroško varstvo, cestni promet in druge zadeve.

K. M.

Priprave na zimo

Lanska zima je navrgla veliko dela in skrbi pri odstranjevanju snega s cest in pločnikov. Na Jesenicah so se delavci Komunalnega podjetja spravljal nad sneg in led z vso gradbeno mehanizacijo. Moramo reči, da jim je razčiščevanje več ali manj uspelo, vendar, če po pravici povemo, je bilo to delo za komunalno podjetje dokaj drago, saj so ob delu pokvarili 7-tonski tovornjak, buldožer in tudi plug s traktorjem. Pa tudi ceste in pločniki so utrpeli znatno škodo. Buldožerji, ki ne sodijo na asfalt, so zdobili cestišča in prevrnili robnike

pločnikov in celo občestne kamne. Zato so se pri Komunalnem podjetju odločili, da za letošnjo zimo kupijo še en težji tovornjak. Za odstranjevanje in nakladanje zoranega snega k cestnemu robu pa nameravajo kupiti ustrezen stroj — rolbo, za kar pa potrebujejo denarje. Je pa to nujno za Jesenice in za vasi v Gornjesavski dolini, ki je znana po obilici snega. Poudariti moramo, da so letos samo za popravilo poškodovanih pločnikov v občini dali nad 20 milijonov dinarjev, kar je več kot znaša nabavna vrednost ustreznega stroja.

S PLENUMA ObSS JESENICE

Brez šole ni dela

Spet nepismenost? — Precej ljudi brez osemletke

Kdor nima dokončane osnovne šole, se ne more vključevati v današnje procese družbenega in ekonomskega razvoja, ne more slediti aktualnim dogajanjem. Zato ne more dati niti svojega deleža v naporih za večjo produktivnost, za boljše gospodarjenje, niti ne more aktivno sodelovati v samoupravnih organih. Zato ne bi smeli niti zaposlovati takih, ki nimajo osnovne šole, tisti pa, ki so že zaposleni, morajo ob svoji prizadevnosti in s pomočjo kolektivov čimprej osemletko dokončati.

Taka je osnovna ugotovitev na petkovem plenumu občinskega sindikalnega sveta na Jesenicah, ko so razpravljali o strokovnih sposobnostih delovnih kolektivov in o osnovnem in strokovnem izobraževanju odraslih. Po neki analizi iz te občine so na plenumu ugotovljali, da je skoraj polovica ljudi (47 odstotkov) le s 4. razredi osnovne šole in da je celo 1.946 takih, ki v šolo sploh niso

hodili. Med temi je še vedno 272 popolnoma nepismenih in izmed teh tudi 121 takih, ki še nimajo 34 let.

Plenum je sprejel konkretne zaključke, kako naj kolektivi začno reševati te probleme. Hkrati pa so ugotovljali, da bodo ti naporji v eni sami občini neuspešni, če se ne bodo za to zavzeli na širšem območju. Zato so svoja priporočila posredovali tudi republiški zvezi sindikatov. M. C.

I.

Če smo rekli, da so za vsako napravo določene zgornje meje njene zmogljivosti, smo s tem že podali eno izmed osnov za izračun stroškov pri obratovanju naprave. Začetna denarna sredstva so vselej odvisna od največje zmogljivosti naprave in ona določajo bistveni del stalnih obratovalnih stroškov, ki niso odvisni od proizvedene količine energije. Tako kakor pri avtomobilu, bančni obrok, zavarovalnino in letno takso plačaš, če prevoziš 10.000 km ali pa nobenega. Tu smo pa že zadelali na posebnost električne energije. Pri avtomobilu sami določamo, kam se bomo peljali, kdaj se bomo peljali in po kateri poti se bomo vozili. Mar pri elektriki ni tako? Količino energije v glavnem določajo potrošniki in to prav vsi od največjega do najmanjšega, saj centrala ne more določati, koliko energije bo vsak od njih po-

Kako je kaj z elektri

rabil. Pri vodnih centralah se nam še pripeti, da nam zaradi suše zmanjka vode prav takrat, ko bi rabili največ energije. »Glej no, sedaj pa že čas sam meša v to svoje račune,« boste rekli! Seveda! Ali ste že kdaj pomislili na to, da električne energije ne morete shraniti? Prav v trenutku, ko vi doma obrnete stikalo pri štedilniku, mora v centrali generator proizvesti tisti dodatni kilovat moči za vašo kuhhalno ploščo. Nobene druge izbire ni! In pri tem je vseeno, ali je centrala blizu vašega doma ali pa je oddaljena na stotine kilometrov. Še dobro, če ima centrala v tem trenutku dovolj vode na razpolago, da lahko odpre dotok na turbin-

ske lopatice ali pa naloži večje količine premoga na kurišče. Kaj pa, če je centrala že obtežena do svoje največje zmogljivosti? Tedaj vpliva povečanje obtežbe na kakovost proizvedene energije, počasnejše obratovanje turbine povzroči padec frekvence in s tem tudi počasnejše vrtenje strojev pri potrošnikih, dokler se skupna obtežba ne uravnesi s proizvodnjo.

Seveda je ta primer lažji čim več central je povezanih med seboj, tako da vselej prisikajo na pomoč tista, katera še ni polno obtežena. Prav nasproten primer pa nastane ponoči, ko po nenadnem nalivu nepričakovano naraste vodna količina pri cen-

Ing. Boris

BODO V JESENŠKI ŽELEZARNI ODPUŠČALI?

Gospodarske novice

ORGANIZACIJA BANK

Predsedniki občinskih skupščin so na zadnjem sestanku na izvršnem svetu med drugim obravnavali tudi predlog bodeče organizacije bank v naši republiki. Soglasno so bili za obstoj mešanih komercialno-investicijskih bank. Torej predlog o eni sami investicijski banki v Sloveniji ne bo obveljal. To je tudi prav, kajti administrativno ne kaže onemogočati nastanka mešanih bank. Vsaka banka, ki ji uspe navezati poslovne stike z gospodarstvom, je svoj obstoj s tem že opravičila. Seveda pa bo potrebno medsebojno sodelovanje med bankami.

ZAPOSLENOST V INDUSTRIJI

Po podatkih Zavoda SR Slovenije je bilo letos septembra zaposlenih v vsej industriji v Sloveniji 0,7 % več ljudi kot povprečno v lanskem letu. Vendar so nekatere panoge močno zmanjšale število zaposlenih. Predvsem se je skrčilo število delavcev v panogi pridobivanja in predelava nafte, in sicer za 14,5 %, nadalje v elektroindustriji za 2,2 %, lesni in obutveni industriji za 1,4 %, v živilski za 0,7 in v tekstilni industriji za 0,2 %.

ZAKAJ STROKOVNI PREIZKUSI

Kritična meja — 15 let

V jeseniški železarni je prišlo do precejšnjega razburjenja ob vesti, da morajo uslužbenci v administraciji in knjigovodstvu, ki nimajo 15 let delovne dobe, delati strokovne preizkuse. Širiti so se pričele govorice o tem, da je v administraciji 10 odstotkov preveč zaposlenih. V soboto, 16. oktobra, so že delali prve preizkuse uslužbenci knjigovodstva ...

Znan je sklep jeseniškega kolektiva, da ne bodo odpuščali iz tovarne delavcev, če bi ugotovili, da imajo preveč zaposlenih. Komisija, ki je pregledovala vsa delovna mesta, je ugotovila, da niso res-

nične domneve, da je odveč 10 odstotkov zaposlenih v administraciji. Ugotovili so, da jih je res nekaj odveč, a iz nerazumljivih vzrokov nismo mogli zvedeti števila. Povprašali smo pri nekate-

rih članih komisije, ki vodi preizkuse, zakaj so jih uvedli in zakaj je določena sporna meja 15 let. Dobilni smo (na žalost) le nepopolne odgovore.

Preizkusi so v prvi vrsti zato, da bi lahko uslužbence razvrstili na ustrezna delovna mesta in jim določili primerne osebne dohodke. Ne računajo sicer na večje premeščanje, vendar so ugotovili, da bi nekateri lahko opravljali zahtevnejše delo, da pa nekateri ne ustrezajo zahtevam delovnega mesta. Člani komisije so nam pojasnili, da so zaradi obeh razlogov vključili v preizkus tudi ljudi, ki imajo ustrezno strokovno kvalifikacijo.

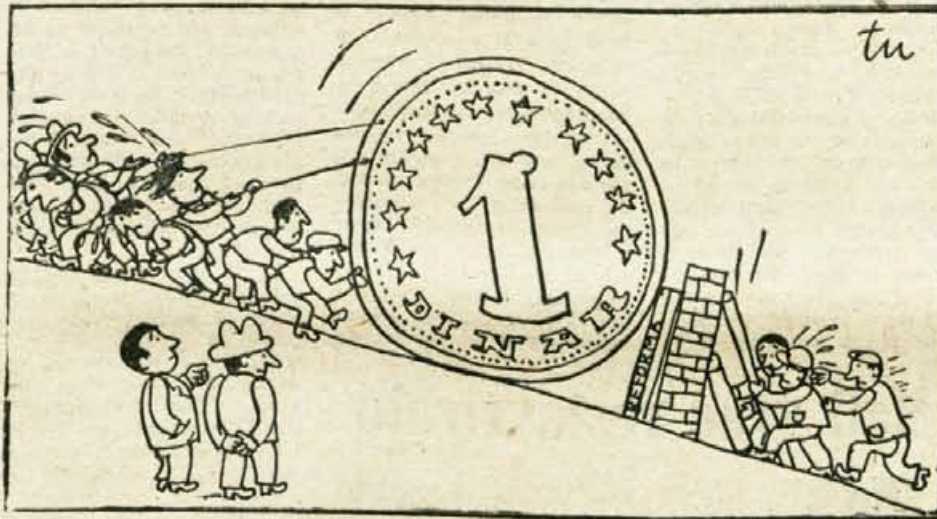
Že prve izkušnje so pokazale, da preizkusi ne bodo mogli pokazati povsem gotove slike. Zaradi treme, ki se pojavlja, nekateri na izpitu povsem odpovedo.

Ni nam jasno zakaj je postavljena meja 15 let. Tudi člani komisije nam tega niso znali pojasniti. Če mora dati izpit uslužbenec z ustrezno šolsko izobrazbo s 13 leti prakse, a tisti brez izobrazbe s 15 leti ne, bi se res moralo vedeti zakaj tako. Ni čudno, da je prišlo zaradi tega do vroče krvi in tudi do (upamo) neupravičenih namigovanj.

Mnenja smo, da bi morali biti preizkusi res za vse uslužbence, saj nam ni znano, kako bodo sicer ocenjeni pri nagrajevanju tisti, ki ne bodo opravili preizkusa?

Ves administrativno knjigovodski kader, ki dela preizkuse, je razdeljen na štiri skupine: administrativni uslužbenci (preizkus iz strojepisja, stenografije, slovenščine in tujega jezika, ki ga uporablja na delovnem mestu), evidencičarji (enostavni matematični test, praktična naloga, strojepisje), uslužbenci knjigovodstva (vprašanja, prilagojena njihovem področju dela) in fakturisti (izdelava faktur z ocenjevanjem točnosti, hitrosti in oblike). Vsi kandidati pa bodo poleg tega opravljali še psihološki test za ugotavljanje splošne inteligence in test za ugotavljanje urnosti in natančnosti.

P. Colnar

Taki smo

Dobro bodo morali pljunuti v roke, če hočejo da bo zid zdržal

Valenčič:

ko na Gorenjskem?

trali, obtežba je malenkostna, saj tovarne povečini stoje, tedaj začne centrala prelivati odvišno vodo preko jezov, pa čeprav bi to vodo podnevi kaj s pridom izkoristila.

Ze iz teh nekaj primerov vidimo, da centrale nimajo možnosti, da bi si same določale obseg in način obratovanja in da je to oboje odvisno od najrazličnejših elementov. In če gremo še korak naprej, moramo reči, da je že pri proizvodnji električne energije precej zunanji vpliv, ki posredno določajo tudi stroške za to energijo in s tem ceno energije. Čim več energije bo centrala proizvedla pri določeni zgornji meji svoje zmogljivosti, tem cenejša bo ta energija.

Položaj central se nam lahko izboljša, če povežemo centrale med seboj. Posebno ugodno je to takrat, kadar sodelujejo centrale z različnimi zmogljivostmi in z različnimi obratovalnimi pogoji. Takrat lahko dosežemo tako obratovanje, da je večina central polno obtežena in s tem ekonomsko pravilno izkoriščena in da le manjši del central ali celo ena sama »vozi konice« t.j. pokriva vsakokratne, trenutne spremembe potreb pri potrošnikih. Prav tako lahko prevržemo obtežbo na tiste vodne centrale, ki imajo trenutno zadosten dotok vode, da s tem olajšamo delo oziroma sprostimo druge, kjer je dotok vode premajhen (različni

vodni pretoki posameznih rek v letnem času).

No, tako je s stroški oziroma s ceno za električno energijo v centralah. Podobno kakor s ceno ranega krompirja v juniju, ko ga je malo na trgu in v septembru, ko ga je dovolj. Le s to razliko, da je pri krompirju to časovno obdobje veliko bolj ustaljeno, pri električni energiji pa bolj muhasto, saj nikdar naprej ne vemo, kdaj bodo nallivi in kdaj suše, če se oziramo samo na vodne razmere. Razen te sezonske razlike v stroških je pomembnejša energija iz osnovni način pridobivanja: Energija iz toplotnih central je občutno dražja od one iz vodnih, saj moramo vsakokrat dodati še stroške kuriva za posamezno kilovatno uro. Tako je najcenejša energija iz vodne centrale ob zadostnem vodnem dotoku in najdražja ona iz toplotne centrale, kjer uporabljamo drago gorivo v zastarelih, neekonomičnih napravah.

KRANJSKI DELOVNI KOLEKTIVI V PRVIH TREH TROMESEČJIH

Izvoz so izpolnili

Čeprav je bila količinska proizvodnja ob koncu septembra za skoraj 10 odstotkov pod predvidevanji, pa je vrednost izvoženih izdelkov preseгла 6 milijonov dolarjev in s tem hkrati tudi planska predvidevanja za ta čas.

To je osnovna ugotovitev v obračunu o gibanju gospodarstva občine Kranj do konca septembra letos. Po količinski proizvodnji so nad predvidevanji v lesni industriji, v proizvodnji elektrike, v tovarni TOSO, Exotermu in v IBI. Vsi drugi kolektivi so več ali manj izpod predvidene dinamike.

Večji uspeh pa so dosegli kolektivi v prodaji svojih izdelkov na inozemski trg. Pri tem vsekakor prednjači kolektiv Planike bodisi po svojih planskih zadolžitvah, saj je že kar za 18,7 odstotkov prekoračil letno obveznost, kakor tudi po velikosti, ker samo njihov delež presega vrednost 2 milijonov dolar-

jev. Po svojih močeh oziroma obveznostih sledi mali kolektiv Konfekcije Triglav, zatem IBI, Sava, Tekstilindus, kranjska tovarna Iskra, Lesna industrija itd.

Kakor drugod, so tudi kolektivi kranjske občine imeli največ težav zaradi pomanjkanja obratnih sredstev ter zaradi neradne oskrbe s surovinami in polizdelki. Ker pa se v zadnjem času te stvari vse bolj normalizirajo, upajo, da bodo zadnji trije meseci letošnjega leta tudi plodnejši in da bodo delovni kolektivi v povprečju izpolnili prvotna predvidevanja, postavljena v letošnjem planu.

K. M.

UKREPI ZA ZBOLJŠANJE UČNO-VZGOJNEGA DELA NA ŠOLAH

V osmih letih osem razredov

Odkar so po šolah jeseni lani izvolili nove samoupravne organe (svete šol), je celotno delo in odločanje v učnovzgojnih zavodih prepuščeno širšemu krogu ljudi. Medtem ko imajo v manjših delovnih kolektivih z nižjim številom zaposlenih odločilno besedo predvsem delovni kolektivi sami, pa so po večjih delovnih organizacijah po zakonu o volitvah delavskih svetov volili svete šol, ponekod pa tudi upravne odbore in pedagoške svete. Tudi sistem delitve dohodka so v tem razdobju precej izpopolnili, saj postopoma povsod prehajajo na način delitve, ki v veliki meri temelji na opravljenem delu in na delovnih uspehih.

V šolah radovljške ter jeseniške komune so dosledno prešli na programiranje dela in na plačevanje učnovzgojnega programa z vsemi dopolnilnimi dejavnostmi, ki jih gojijo na posameznih šolah. Pred lanskim proračunskim obdobjem so vse popolne osemletne šole izdelale programe potreb za osebne dohodke in za materialne stroške, na osnovi teh programov pa so šolam dodelili sredstva iz skladov. Vendar pa v preteklem obdobju predvidenih programov niso mogli financirati v celoti, ker občine niso imele dovolj sredstev, da bi krile nakazane potrebe. Predvidena sredstva za investicije in za stanovanjske potrebe so morali celo precej omejiti.

V lanskem letu so po šolah docela izpolnili okvirni program, ki zajema 210 šolskih dni. Tudi v vsebinskem in pedagoško-vzgojnem delu kakor tudi z izpolnjevanjem učno-izobraževalnih programov so dosledneje uveljavljali zahteve po kvalitetnem delu. Se vedno pa je občutiti potrebo, da se bodo morali pedagogi bolj zavzemati za učinkovitejšo vzgojno delo, ki je spričo angažiranosti učnovzgojnega osebja pri izpolnjevanju izobraževalnega programa marsikdaj zanemarjeno. V treh višjih razredih imajo razredniki sicer na razpolago po eno uro za pouk moralne vzgoje, vendar je to vsekakor permalo, če ne bi pedagogi uresničevali vzgojnih smotrov vzporedno z učnim procesom. Na območju zavoda za prosvetno pedagoško službo Jesenice so pred začetkom šolskega leta določili po eno uro tedensko za

moralni pouk tudi v petem razredu.

Dopolnilno delo z učenci, ki v rednih urah težko spremljajo redni program dela, se je lani v šolah močno razširilo. Pri tem se je pokazala največja potreba za tematiko in tuj jezik. V teh predmetih je navadno tudi največ nezadostnih ocen. Ob zaključku preteklega šolskega leta so na šolah uveljavili zahteve novega zakona o napredovanju učencev. Obvezno so za tiste, ki so napredovali z nezadostno oceno v višji razred, letos uvedli dodatni

pouk. Pri tem pa iščejo različne oblike dela s slabšimi učenci, tako da bi se odstotek tistih, ki zaključijo osemletno šolsko obveznost v nižjem in ne v osmem razredu, čim hitreje zmanjševal. Odstotek učencev, ki v osmem razredu končajo osemletno šolsko obveznost, se giblje nekako okrog 60, vendar pa so šole v Sloveniji sprejele naloge, da se ta odstotek poveča vsaj na 80, seveda v prihodnjih nekaj letih. To pa je zelo velika zahteva, ki jo bodo marsikje težko izpolnili.

Jože Bohine

Kranjčani najboljši

V četrtfinalnem tekmovanju malih vojaških zabavnih orkestrrov, ki je bilo prejšnji teden (20. oktobra) v Kranju, se je zabavni orkester kranjske garnizije uvrstil na prvo mesto in s tem v polfinalno tekmovanje za nastop na IV. jugoslovanskem festivalu vojaških zabavnih orkestrrov, ki bo v Skopju. Člani žirije in številni poslušalci v dvorani kranjskega kina Center so proglasili Kranjčane za najboljše v konkurenci, v kateri sta sodelovala še mala zabavna orkestra garnizij Ilirska Bistrica in Postojna.

-3

Ponoven razpis štipendij

Komisija za štipendije občinske skupščine Kranj je pred nedavnim razpisala 30 štipendij. V roku je prispelo okrog 90 prošelj. Izmed 20 kandidatov, ki so se potegovali za 11 namenskih štipendij, je komisija podelila štipendije samo dvema: za študij psihologije in sociologije na Filozofski fakulteti in za novinarsko smer na Visoki šoli za politične vede. Trejto štipendijo bo komisija podelila za študij živilske tehnologije. Za to stroko je bilo

največ kandidatov, vendar je imel samo eden končano I. stopnjo, kar je pogoj za to štipendijo. Dokončno bo komisija sklepala o tem kandidatu kasneje, ko bodo zbrani točnejši podatki o njegovem premoženjskem stanju. Ostalih 8 štipendij bodo ponovno razpisali, ker so se zanje prijavili kandidati brez ustreznih pogojev ali pa se sploh niso prijavili.

Za 19 prostih štipendij za socialno šibke je prispelo okrog 90 prošelj. Člani komisije so tu upoštevali tudi tiste, ki so se prijavili za »namenske« štipendije, pa niso imeli ustreznih pogojev. Zaradi ogromnega gradiva je bila seja prekinjena in se bo nadaljevala v petek. Do ta-

krat bodo prošilce razporedili po kategorijah. Kriterij je povprečen dohodek na družinskega člana. Pri enako nizkem dohodku imajo prednost otroci delavcev v proizvodnji, borcev in pa tisti, ki so se odločili za poklice v terciarnih dejavnostih.

Komisija je nato sklenila, da morajo štipendisti do konca meseca dostaviti frekvencijska potrdila in potrdila o opravljenih izpitih in premoženjskem stanju (svojem, staršev oz. zakonca), ker bo sicer ustavila izplačevanje štipendij; dvema študentoma pa je sklenila odvzeti štipendijo, ker niso izpolnili pogojev za vpis v naslednji letnik.

Peter Ogrizek

Slovo od Cvetka Kristana

Prejšnji terek so v Ljubljani pokopali v 61. letu starosti uglednega kulturno prosvetnega delavca, publicista in gospodarstvenika Cvetka Kristana.

Več kot deset let je ime Cvetka Kristana povezano tudi z delovanjem predvojne jeseniške Svobode, tri leta pa je bil celo njen predsednik. S svojim vztrajnim delom je pomagal graditi temelje napredni delavski kulturi na Jesenicah. Kot časnikar je predvojno delo jeseniških Svobodašev in sploh dejavnost jeseniškega proletariata posredoval preko naprednega časopisa slovenski in jugoslovanski javnosti. V svojih prispevkih je navduševal in vzgajal delavstvo in mu kazal pot napredka. V teh njegovih zapisih je ohranjeno bogato gradivo iz zgodovine naprednega kulturno prosvetnega in delavskega gibanja na Jesenicah pred drugo svetovno vojno. Ti zapisi so tudi njegov tvorni prispevek k splošni zgodovini predvojnih Jesenic. Tovarš Cvetko je zelo plodno deloval tudi v Zasavju, nadalje s pisano besedo med našimi izseljenci v Ameriki, s spoštovanjem pa se ga spominjajo tudi Jeseničani, ki so bili leta 1941 skupaj z njim izseljeni v Srbijo.

J. V.

Mali grad restavriraajo

Romunská kapelica na Malem gradu v Kamniku je eden izmed najpomembnejših arhitektonskih spomenikov romanske dobe v Sloveniji. Ker je bila že v zelo slabem stanju, so jo lani začeli obnavljati. Za obnovitvena dela so lani porabili okrog 4 milijone dinarjev iz sredstev republiškega zavoda za pospeševanje kulturne dejavnosti in delno tudi iz proračuna kamniške občine, letošnja restavratorska dela pa vodi zavod za spomeniško varstvo Kranj. Pod vodstvom dr. Emilijana Cevca je republiški zavod za spomeniško varstvo opravil lani tudi raziskovalna dela v notranjosti kapelice: dvignili so pod, vendar so takoj naleteli na skalo.

NA JESENICAH RAZSTAVA

Ljudski plesi Jugoslavije

Od 23. do 31. oktobra razstavlja v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah akademska slikarka Melita Vovk-Štih z Bleda. Iz njene bogate slikarske arhive se je DPD Svoboda Tone Cufar, ki prireja razstavo, odločila za enoten izbor s temo »LJUDSKI PLESI JUGOSLAVIJE«.

Melita Vovk-Štih, akademska slikarka, se je rodila leta 1928 na Bledu. Leta 1951 je končala študij na Akademiji upodablajočih umetnosti v Ljubljani pri prof. Sedeju in nato obiskovala eno leto grafično specialko pri prof. Božidarju Jakcu. Na skupinskih razstavah je razstavljala na Bledu, v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu in drugih krajih Jugoslavije. Samostojno pa je razstavljala dvakrat na Bledu in v Portorožu.

Zivi kot svoboden umetnik in se ukvarja z ilustriranjem mladinskih knjig, časopisov in revij. Leta 1958 je dobila »Lestvnikovo nagrado« za mladinsko ilustracijo. Sicer pa

slika tudi v drugih tehnikah (olje, akvarel, grafika). Poizkušala se je tudi v scenografiji in kostumografiji za gledališče. Razstavljena dela so nastala, ker je avtorica obiskala mnogo folklornih prireditelj in jo ta motivirala privlačiti in zanima. Dela sama ne pomenijo velike umetnine, pač pa razstavljene slike v dostojnem in kvalitetnem likovnem izrazu prikazujejo izredno bogastvo jugoslovanske folklore.

J. Varl

Cerklje mrtvim

Na razširjeni seji krajevne organizacije SZDL v Cerkljah so se dogovorili, da bo letošnja osrednja komemoracija Dneva mrtvih v nedeljo, 30. oktobra dopoldne ob 11. uri pred centralnim spomenikom padlih borcev v Cerkljah. Zalna komemoracija bo združena s kulturnim programom, v katerem bo med drugim sodeloval tudi pevski zbor Franceta Prešerna iz Kranja.

TRI DEŽELE

eno zimsko-športno središče

Pod tem naslovom so občine Beljak, Trbiž, Jesenice in Radovljica izdale turistični prospekt, ki posebno iz dveh razlogov zasluži našo pozornost.

Prvič so prospekt izdale štiri občine iz treh sosednjih držav: Avstrije, Italije in Jugoslavije. To je lep primer medsebojnega sodelovanja, ki presega državne meje. Stiki med sosednjimi deželami in mejnimi občinami se čedalje bolj krepijo. Ne le zaradi naraščajočega maloobmejnega in turističnega prometa, marveč predvsem zaradi spoznanja, da smo drug drugemu potrebni. Tudi turizem se ne more zapirati v državne meje. Zavist nujno mora odstopiti svoje mesto spoznanju, da je današnji turist mnogo bolj premičen kot svoj čas, da želj čim več videti in doživeti. Korak naprej od tega spoznanja je skupna akcija, katere prvi uspeh je prospekt, o katerem pišemo.

Drugič, je zimski turistični prospekt, ki zajema področje od Beljaških Alp, Valbrune, do Radovljice, Bleda in Bohinja, izredno okusno opremljen in stiskan. Večbarvni tisk je dober, za naše pojme nadpovprečen. Prav tako so objavljene slike zelo skrbno izbrane. Prospekt je opremil O. Torkar z Jesenic, tiskala pa ga je videmska tiskarna Del Bianco. Turistu nudi informacije v štirih jezikih: angleščini, nemščini, italijanščini in slovenščini.

Jugoslavija — konkretno občini Jesenice in Radovljica — se v zimskošportnem sodelovanju postavlja v vrsto z dvema turističnima velesilama — Avstrijo in Italijo. To je dobro, ker samo tako bomo lahko potisnili naš — včasih škipajoči — turistični voz nekoliko naprej. Tako sodelovanje je, seveda, tudi tvegano. Vsaka malomarnost in nepazljivost — ti dve »vrline« pa doslej nista bili ravno redki — se nam lahko maščuje. Naravne lepote Bleda, Spanovega vrha nad Jesenicami, Pokljuke, Bohinja in Vogla ter Rateč in Planice, ki jih prospekt propagira, niso dovolj za turizem. Žal že prospekt kaže, da smo nekoliko površni. Informacijski centri v Beljaku in Vidmu imajo v oklepajih navedene tudi telefonske številke, medtem ko jih naše informacijske pisarne nimajo.

Potrebujemo ljudi, ki imajo željo in voljo turizem razviti in privabiti turiste. Skupno delo in ustaljene turistične norme, do katerih so se naši sosedje že dokopali, naj bodo spodbuda tudi našim turističnim delavcem.

DREI LÄNDER EIN WINTERSPORTZENTRUM
TRE PAESI UN CENTRO DI SPORTI INVERNALI
TRI DEŽELE ENO ZIMSKO ŠPORTNO SREDIŠČE

Občini Jesenice in Radovljica sta opravili koristno delo, ko sta sofinancirali to edicijo. — ABC

Nacističnih »LEKCIJ« še ni konec

ČUDNI PROFESORJI

Preteklo nedeljo se je v zapadnonemškem mestu Rindsburgu sestalo več sto bivših esesovcev. To je bil že enajsti sestanek najproslulejše elite hitlerjeve vojske, ki ga je organiziralo »združenje za pomoč bivšim vojakom SS-odredov«.

Zanimivo je, da zahodnonemške oblasti takih zborovanj doslej sploh ne ovirajo. Minister za informacije v Erhardovi vladi von Hase je celo dejal, da ta sestanek »ni v nasprotju z veljavnimi zakoni v ZR Nemčiji«.

Svetovna javnost se seveda nad takim početjem zgraža. Celo v Zahodni Nemčiji so bile javne demonstracije zoper to zborovanje.

Taka in podobna zborovanja samo kažejo, da v Zahodni Nemčiji še zdavnaj niso razčistili z neslavno preteklostjo. Celo obratno! Nič koliko jih je, ki želijo to preteklost prikazati v lepši luči kot je bila. Tako so na primer, trije profesorji na gimnaziji v mestu Buesumu poučevali dijake, da so bila hitlerjevska koncentracijska taborišča v resnici »nekaj povsem nepomembnega, da jih je napihnila le sovražna propaganda zaveznikov«. Eden izmed profesorjev je, na primer, dejal v razredu, da so bila to preprosta zbirališča in da so ob koncu vojne Američani zgradili krematorije, da bi tako obdolžili nemški narod.

In še to: enega teh treh profesorjev, Alfreda Endrigkeit, ki so ga prijavili njegovi dijaki sami, so odpustili iz službe, medtem ko

druga dva še vedno poučujeta.

Kam pelje taka toleranca?

Žalosten rekord

Od začetka tega stoletja je v Angliji deset milijonov 500 tisoč prometnih nesreč zahtevalo 295.000 smrtnih žrtv. Rekord so dosegli preteklo leto z enim mrtvim vsakih 67 minut ter z enim ranjenecem vsakih 84 sekund.

Zamenjam zobe

Amerškemu zobozdravniku Miltonu Hodoshu je uspelo vsaditi opicam plastične zobe tja, kjer so jim poprej izpulili prave zobe. Sintetične zobe je potrebno namestiti točno v luknjo, ki nastane pri izpuljenju zoba. V kratkem namerava ameriški stomatolog pričeti poskuse z vsajevanjem plastičnih zob tudi pri ljudeh.

VOJVODA

Neki francoski vojvoda je imel navado, da je vsako jutro govoril: »Dragi vojvoda, bog je naredil iz tebe plemiča, a kralj vojvodo. Vsak dan si moraš obriti brado, da boš tudi sam naredil nekaj za sebe.«

LJUDJE IN DOGODKI

Sosedje brez vlade

Avstrija je od preteklega petka zvečer brez vlade. Doslej sicer nihče ni komentiral njenega odstopa, vendar je znano, da se je koalicijska vlada razcepila pri razglabljanju o tem, kakšen naj bi bil avstrijski proračun za prihodnje leto.

Do nesoglasij med socialisti in ljudsko stranko glede načrta proračuna za prihodnje leto je prišlo zaradi položaja avstrijskih državnih železnic. Socialistični poslanci so namreč ostro gajali finančnega ministra dr. Schmitza — pripadnika ljudske stranke — ker v načrtu proračuna za 1966. leta ni mogel najti 3,5 milijarde šilingov za pokritje izgube državnih železnic. Razen tega je med koalicijski

skimi partnerji prišlo tudi do nekaterih drugih nesoglasij. Socialisti so se med drugim uprli namenom ljudske stranke, ki je hotela doseči proračunsko ravnatežje z zvišanjem cen mleku, vozovnic v javnem prometu, bencina in nekaterih drugih proizvodov.

Socialisti so bili proti temu, da bi na račun potrošnikov uravnotežili proračun. Menijo namreč, da bi se s smotno razporeditvijo sredstev v državnem proračunu in z ustreznim varčevanjem dalo najti sredstva drugod. Ljudska stranka na čelu s kanclerjem dr. Josefom Klausom pa dolži socialiste, da so dramatisirali razpravo o proračunu samo za to, da so našli razlog za vladno

krizo. Vicekancler dr. Bruno Pitterman je v imenu socialistov te trditve zavrnil. Dejal je: »Socialisti smo od vsega začetka razprave menili, da proračun za 1966. leto, razen nekaj manjših razlik, ne bi smel biti drugačen od letošnjega proračuna. Socialisti smo si prizadevali doseči, da bi v okviru novega proračuna ustvarili ugodnejše pogoje za bolniško zavarovanje kmetov, za pokojnine in javne službe.«

Po določitvi avstrijske ustave lahko zaradi ostavke vlade predčasno razpišejo volitve, ki bi sicer morale biti šele jeseni prihodnje leto. All bodo volitve pred časom ali ne, pa se še ne ve. Nihče namreč noče o tem povedati nič zanesljivega. Res pa je, da bi volitve v sedanjih razmerah bolj ustrezale socialistom kot ljudski stranki. Socialisti

so spričo ugodnejšega gospodarskega razvoja in naprednejših stališč, ki so jih uspeli zelo spretno postaviti pred ljudsko stranko v sedanjih proračunski razpravi, trenutno v ofenzivi. Pri občinskih volitvah so dobili več glasov in odborniških mest, kot so jih imeli doslej. V Beljaku so na primer dobili absolutno večino. To sicer ni nujno, da je barometer za razmere v vsej Avstriji, vendarle kaže na razpoloženje avstrijskih volivcev.

Kljub vsemu pa za sedaj ni realno pričakovati, da bo Avstrija tako lahko dobila enostrankarsko vlado. Koalicija je pognala premočne korenine in razmerje sil še ni povsem načeto. Zato zna biti, da bodo tudi za sedanjjo krizo poiskali novo koalicijsko rešitev. ABC

Te dni
po svetu

DAN OZN

Vsa Jugoslavija je svečano proslavila 20-letnico OZN. V Beogradu je bila ob tej priložnosti osrednja akademija, na kateri je govoril državni sekretar za zunanje zadeve Marko Nikezić. Ob dnevu Združenih narodov je dal posebno izjavo tudi predsednik Tito. V njej je med drugim dejal: »Teško bi našli odgovornega državnika, ki bi zanikal, da je v naši dobi dinamičnih in zamotanih dogajanj v svetu potreben takšen forum, v katerem se vse dežele in narodi lahko aktivno in enakopravno zavzemajo za urejanje razmer v mednarodnih odnosih in razreševanju akutnih svetovnih problemov.«

ULLBRICHT: NDR V OZN

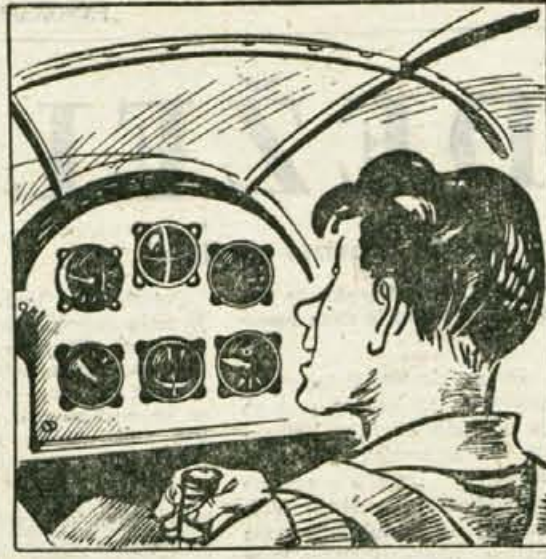
Predsednik državnega sveta Nemške demokratične republike Walter Ullbricht je ob Dnevu Združenih narodov poslal čestitke generalnemu sekretarju OZN U Tantu. Hkrati pa je naglasil, da je NDR z dosledno miroljubno politiko in izpolnjevanjem načel OZN že zdavnaj dobila pravico, da postane članica OZN.

NAGRADA ZA MIR

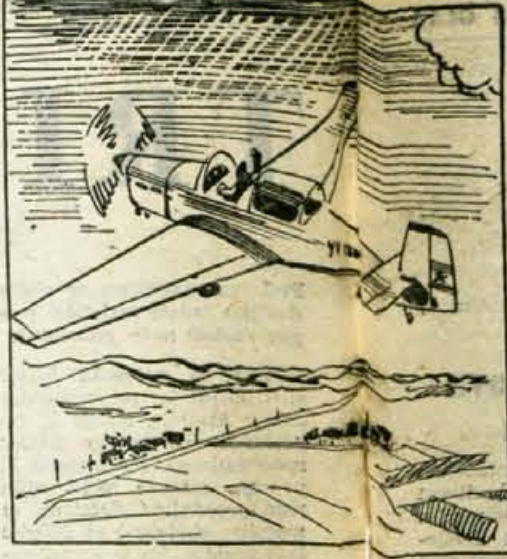
Letošnja Nobelova nagrada za mir je bila dodeljena mednarodnemu skladu OZN za otroke UNICEF. Nagrada je zlata medalja in 282.000 švedskih kron ali 64.733.000 dinarjev.

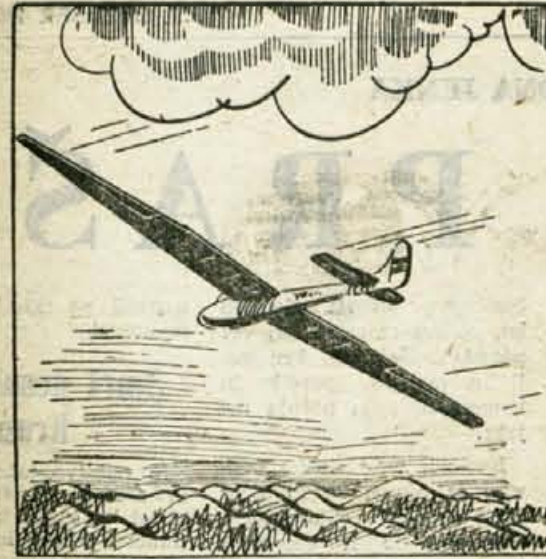
77. Aerozaprega je zdrselo po tleh. Najprej se je dvignilo jadralno letalo, kmalu za njim tudi motorno. Peter je ves čas nekoliko više od motornega letala; za njim nastajajo namreč močni zračni vrtninci, v katerih bi jadralca preveč premelavalo. Pogledal je na vrsto instrumentov pred seboj. Peter je sedaj že vedel, čemu služijo in kako se uporabljajo.

78. Prvi instrument višinomer, kaže, kako visoko je letalo. Poleg njega je kompas. Z njim bo Peter točno ugotavljal, v katero smer leti. Cisto na desni je tiktakala ura. Tudi točen čas je pilotu potreben. Spodaj na levi je brzinomer za merilo hitrost. Zraven njega je neki instrument za smer letenja. Tega Peter še ni znal uporabljati. Kazalec variometra pa je kazal, za koliko metrov v sekundi se letalo dvigne ali pade.

79. Zdaj je kazalec višinomera pokazal pet sto metrov. Peter je odklopil jekleno pogreznila v globino. Tudi Brankov motor, z desnice pomahal Petru je ustavil na letališče. Petra je objela nenadna sramota. Samo rahlo zumenje Petra je skrbljalo ob letalu. Zazdelo se mu je, da se ne premika. Pogledal je na zemljo. Pač! Prek njiv je letalo padala senca njegovega letala.

80. Peter je zaokrožil in obrnil letalo proti oblaku nad Spodnjo Zadobrovo. Tam ga bo termika, to je navpično strujanje toplega zraka, ponela s seboj v višave. Potem pa naprej, kdo ve do kam! Zal je zajadral pod oblak, pričel krožiti na mestu, toda letalo se je neprestano pogrezalo. Variometer je trdovratno kazal padanje. Zdačji se je letalo streslo, kazalec je naglo poskočil, a ne navzgor, marveč še bolj navzdol!

Gorenjski kraji in ljudje

PREKRIVANJE STREHE

Različne materiale za kritje streh pozna stara gorenjska arhitektura: lesene skodle (klane macesnove ali smrekove deske) v Bohinju, v okolici Bleda in v Zgornjesavski dolini, skrliaste ploščice v Seiški dolini, ali s slamo v ravninskih predelih. Danes so slamate strehe že redke: le sem pa tja po vaseh je kakšna stara lesena kajzarska hiša ali star pod pokrit s slamo in tudi kakšen

kozolec še v okolici Cerklj, Brnikov, Most in Vodice. Še redkejši pa so danes krovi, ki se znajo pokrivali strehe s slamo, saj se ta kritina danes razen pri hišah, ki so zaščitene kot kulturni spomenik, ne uporablja več. Janez Benda iz Lahovč, Mežnarjev po domače, ima 62 let, s 15. letom pa ga je oče, ki je bil krovec, že začel učiti te obrti. Pravi, da ima dela še zdaj dosti, saj je edini daleč okoli, ki to še dela. »Na Brniku je še eden, pa ne dela več!« je povedal

on dan, ko je začel prekrivati streho Flegarjeve hiše na Poženiku. »Poleti privežem na dan tudi po 120 škopnikov; hišo, kot je Flegarjeva, bi poleti prekril v štirih do petih dneh, zdaj pa je dan že kratak in hladno je, zato bom delal nekaj dni več.«

»Škopnik« je s prevlesom povezan šop ržene slame, ki mora biti lepa, približno enako dolga, očiščena in ne zmečkana (škopnik glej na sliki na letih na odkritem delu strehe). Zrnje je treba posebej omlatiti, da se slama ne zmečka. Streho krovec pokriva v vrstah od spodaj navzgor. Ena vrsta je široka dobre pol metra; od spodnje ga roba do slemena strehe priveže v eno vrsto 14 škopnikov, na eni strani strehe pa je približno 18 vrst; za prekritje vse strehe je torej treba več kot 500 škopnikov.

Delo je precej zamudno. Škopnik krovec najprej razveže in slamo v vrsti lepo poravnava, potem pa jo s tremi (-Najboljše so brezove, dobre so pa tudi vrbove!) priveže na prekle, ki poteka vzporedno z latami na strehi in ki jih je toliko, kolikor škopnikov gre v eno vrsto. Za privzdigovanje prekel ima krovec poseben kol, za ravnanje že privezane slame pa »dilo«, ki ima roč na zornih strani in žeblje na spodni, da z njimi spravi ven tiste slamate hiše, ki niso podoben, ampak nečez. Na vrhu strehe (na slemenu) zavže s smrekovimi velemi ali z žico na prekle na obeh straneh slamo tako, da lepo slovi - »naredi roč«.

»Pri ravnanju škopnika slama erika roke, ker je ostrá; če na so roke udelane kot moje, pa že gre!« mi je še povedal Janez Benda.

A. Triler

PANORAMA

Londonški Lloyd

Kako je nastala največja zavarovalna družba na svetu

Kavarne so bile zelo značilne za London v sedemnajstem stoletju. Ena med njimi je bila last Edvarda Lloyda in je stala na Tower Streetu, blizu Temze. Prav zaradi svoje lege je ta kavarina privlačevala ljudi, ki so se zanimali za morje ali pa so bili navezani nanj. Med strankami so bili tudi trgovci, ki so bili pripravljeni prevzeti zavarovanje ladij in njihovih tovorov. To je bil začetek londonškega Lloyda, ki je danes svetovno znan kot mednarodno zavarovalniško tržišče in center pomorske obveščevalne službe. Iz tako skromnega začelka je zrastle ogromna organizacija, katere letni dohodek od premij znaša nad 340.000.000 funtov (1.700 milijard dinarjev), od tega več kot pol iz čezmorskih držav. V XVII. stoletju ni bilo takih zavarovalnic, kot jih poznamo danes. S temi posli so se ukvarjali posamezniki, ki so jih imenovali podpisniki, ker so se podpisovali pod tekst na zavarovalnih policah, s katerimi so zavarovali varnost trgovskih akcij.

Upravljale prostore in kamor je bil pristop dovoljen samo tistim, ki so se zanimali za pomorstvo in zavarovalništvo. Lloyd je danes organizacija, katere člani se imenujejo podpisniki in se ukvarjajo z zavarovalniškimi transakcijami na svoj račun in na svoje tveganje. Organizacijo kontrolira odbor dvanajstoroce, ki je izbran med člani. Korporacija sama ne sprejema zavarovanj, ampak samo daje svojim članom prostore in olajšave, da tjo opravijo sami. Člani so osebno odgovorni za garancije, ki so jih podpisali in zato jamčijo s svojo osebnost lastnino. Zanimivo je, da je cenoltni Lloydov sistem, sicer prilagojen hitrejšemu tempu današnjega poslovnega življenja, v bistvu nespremenjen oziroma prav takšen kot je bil v XVII. stoletju. Mnogokrat slišimo, da je pri Lloydju mogoče zavarovati vse. Čeprav to dobesedno ne drži, je vendar to bolj točno, kot bi bilo za katerokoli drugo zavarovalnico. Res je, da je Lloyd edinstvena poslovsna ustanova. V nobeni drugi zavarovalnici ne opravljajo zavarovalniških transakcij posamezniki, ki sprejemajo naše neomejeno odgovornost, tekmujejo med seboj, a kljub konkurenciji vlada med njimi stvarni, čeprav ne točno opredeljeni duh solidarnosti.

ŽE V BLIŽNJI PRIHODNOSTI REŠEN SVETOVNI PROBLEM LAKOTE?

Juhe iz petroleja

Znanstveniki, ki se ukvarjajo s problemom lakote na svetu, so prepričani, da bo že v bližnji prihodnosti mogoče izdelovati juhe ali sladode - iz petroleja.

Tako zatrjuje članek, ki ga je nedavno objavila znana ameriška revija Scientific American. Avtor članka zatrjuje, da bi lahko bila svetovna proizvodnja živalskih beljakovin najmanj dvakrat večja, če bi gojili kvas na ogljikovih hidratih, ki bi jih pridobivali iz petroleja. Ker v prehrani prebivalstva v nerazvitih deželah primanjkuje predvsem beljakovin, bi lahko imelo to odkritje izreden pomen. Za gojenje kvasa, ki bi omogočilo 20 milijonov ton beljakovin, bi bilo potrebnih le 40 milijonov ton petroleja (povprečna letna proizvodnja petroleja na svetu znaša okoli 1250 milijonov ton). Petrolej je sorazmerno poceni. V rafinerijah bi lahko dogradili posebne oddelke za gojenje kvasa.

ODKRITA NEZNANA CIVILIZACIJA V MEZOPOTAMIJI

Italijanska arheološka ekspedicija je v severni Siriji odkrila mesto, staro okrog 4000 let. S tem je odkrila najstarejša civilizacija na ozemlju Mezopotamije. Deli reliefov, skulptura nekega kralja in drugi predmeti kažejo, da se kultura tega mesta popolnoma razlikuje od tiste, katere spomeniki so bili doslej najdeni v Mezopotamiji.

TRI AFRISKE MODROSTI

- Če se dva človeka v vsem strinjata, ste lahko prepričani, da samo eden misli.
- Tisti, ki se odloči, da bo naredil kariero na tigrovem hrbtu, bo doživel nekega dne, da ga bo tiger požrl.
- Muha, ki nima razuma, spremlja truplo v sam grob.

Anekdote o Oscarju Wildu

Ko je bil Oscar Wilde v Ameriki, je vodil pokazal tudi Washingtonovo sliko. »To je bil izreden človek! Iz njega niste slišali laži.« Oscar Wilde pa je pripomnil: »Naj on, kot večina Američanov, govori o nos.« »Žene,« je dejal Wilde, »predstavljajo materije nad duhom, prav tako kot materije nad moralo.«

»Ljudje delajo napako,« je menil Wilde, »če vse, kar jih zadeva, jemljejo preresno. Če bi se bil janski človek že naučil smejal, bi naša zgodovina izgledala drugače.«

Znan časopis je želel zvedeti od različnih osebnosti, katerih sto knjig imajo za najboljše. Oscar Wilde je odgovoril uredništvu naslednje:

»Kako naj vam naštejemo sto najboljših knjig, ko pa sem jih doslej napisal le pet.«

Oscar Wilde je veliko zaslužil, vendar še vedno potrebuje tako je bil vedno zadolžen.

»Moje knjige,« je dejal, »mi plačajo kavar in šampanjec. Kje pa naj vzamem denar za sobo in jedajo?«

ŽENI

104

Gloria in altissimis Deo in terra pax hominibus et bonae voluntatis! Slava bogu v visavih in na zemlji mir ljudem, dobre volje.

Mir ljudem, oznanjajo božične pesmi. Zjutraj je nebo čisto in modro. Slava smreke so srebrne. Čeprav so podobne drugim drevesom, se razlikujejo od naravnih beljakovin v mesu, ribah, perutnini ali kvasu iz sladkorja. Očiščene imajo obliko praška ali belih kep brez posebnega okusa ali vonja.

In tak je tudi naslednji dan. Slavko srečo za god. Ta dan je Stefi petindvajseti na pot. Jutri je sobota, delavnik. Stefi V Trst se bosta vrnila dan po Novem letu. V počitnicah bosta s Slavkom zopet na pot. Stefi. Kako naj bi slutila, da je čas pravi, ki se ne bo zarotilo samo proti njej, marveč proti vsemu človeštvu.

Dvanajsto pot

1. Čas naglo teče. Februar je. Prvi letos je zima minila brez večje burje. Zadoljna je, ker se leto 1914 ni začelo z vojno.

MIHA KLINAR: MESTA, CESTE IN RAZCETJA

Franc ne ostaja več čez teden v Miljah. Stefi se zaradi Slavka veseli nedelji. Zdaj bodo zopet vsako nedeljo hodili na izlete. Odkar so bili vsi skupaj v Borjani, čuti, da ima moža še vedno rada. In zdi se ji, da jo ima tudi on rad. Naposled je storila prav, ker ga ni spominjala na preteklost. Tudi sama je pozabila nanjo. Ko bi lani tolikokrat ne razmišljala o njej, bi morda bila že celo leto srečna. Ljudje, ki grebejo po minulosti in razmišljajo samo o težkih in nesrečnih dogodkih, se sami potapljajo v nesrečo. Življenje ni nikoli toliko nesrečno, da bi ga človek ne mogel več prenašati.

Potem pride pomlad. Čez nekaj dni bodo velikonočne počitnice. V sredo 8. aprila se začne že veliki teden. Slavko bi rad v Borjano.

Naj gresta! Otrok je priden. Ob polletju je imel same enojke. Bil je odličnjak. Takega spričevala sam ni imel nikoli.

Tako pravi Franc. Penosjen je na sina. Če bo tudi v bodoče tako priden, ga bo dal v šole.

Stefi je srečna, ker tudi Franc razmišlja o otrokovi prihodnosti. Zal ji je, ker ga je včasih obsojala, da je nečloveški in nečloveški. Pa je tako dober. Kaj ko bi mu pokazala hranilno knjižico in povedala, da že dobro leto in pol (da, julija bo dve leti) hrani denar za Slavkovo šolanje. Beseda ji je že na jeziku, a se zboji. Ne zato, ker bi se bala, da bi denar lahko zopet premamila Franc in ga zapeljal k nepremišljenosti, kakor ga je že dvakrat. Boji se, da bi bil hud, ker ga je pred njim skrivala. Zato je molčala in samo rekla, da bo odslej treba hraniti denar za Slavka. Treba bo še bolj stiskati in gledati na vsako krono. Draginja je res vedno večja, vendar je tudi res, da so minulo leto porabili marsikatero krono popolnoma po nepotrebnem.

Da, štediti bo treba, se strinja Franc. Slavko pa se veseli srede. Zdaj ko je očka dovolil da smat...

OB 130-LETNICI ROJSTVA SIMONA JENKA

SIMON IZ PRAŠ

Prav na današnji dan, pred stotridesetimi leti, 27. oktobra 1835, se je že nekam ostareli gruntarski pastorki na Podreči rodil nezakonski sinček. Tako droban je bil fantiček, da ga je ljubeče materino srce klicalo kar za Šmonco. Oče Simonov pa je bil tedaj še pri vojakih in miniti so morala skoro cela štiri leta, da se je mogel vrniti domov in se poročiti z ženo, ki mu je že pred leti rodila prvega sina.

V poznem poletju l. 1839 se je družinica preselila na očetov dom v Praše. Vendar je fantička še vedno vleklo v rojstno hišo, na domačijo materinega očima v Podreči, Doma, v Prašah, pa je bilo dosti hudo. Oče, kmečki polproletarec, se je moral lotiti še čevljarstva, mati pa je predla in delala ročna dela za

dovoljstvo s tako usodo. Rahločutni Šmonca ni mogel biti srečen in sproščen med vrstniki, ki jih prijaznejše življenje ni pitalo le z revščino; s to odurno, a tako zvesto spremljevalko pesnikove poti od zibel do groba.

Sicer se je mladi Jenko v svojih otroških letih res dosti preigral z vrstniki, a še raje je stikal za ptiči v obšavskih logih, se izgubljal v žitnem klasju Sorškega polja in prisluškoval vetrom, ki so pelj in peli svoje temne pesmi... In potem vsakodnevne poti iz Praš, z brodom čez šumečo Savo in nato v bližnjo smledniško šolo; pa spet nazaj čez deročo reko...

Podoba je, da se je prav v teh dneh in na teh poteh rodil slovenstvu prvi razpoloženski lirik Simon Jenko.

Dva obraza

Ce pa se hočemo zdaj vsaj bežno, bolj intimno približati poetu Sorškega polja in zvokom njegove tako naravno uglašene harfe, se moramo kar brž spet vrniti k onim mizernim osebnim razmeram, ki so tako neumljeno bičale drobnega Šmonco vse življenje. Tu in nikjer drugje, moramo iskati vzroke oni Jenkovi razklanosti: čim se je zalotil, da je preveč čustven, že se je imel za slabiča. Cetudi otrok poznoromantične dobe, je vendarle začutil trdna tla pod nogami, dosledno je skušal ohraniti razumsko distanco do sveta in življenja. Moral je biti zares boleč občutek tega zapoznelega romantika, ko ga je pričela dušiti teža realnosti. Odtod ta razklanost značaja, to protislovje v Jenkovem pesniškem opusu. Pošteno pa je treba priznati, da je bil njegov odnos do življenja in tudi do svoje lirike mnogo objektivnejši, kot pri drugih pesnikih one dobe. Da je bil Simon Jenko strog in kritičen do sebe, da se ni nikoli vdajal kakim metafiziki, da je iskal le zemeljsko resnico...

Iz študentovskih Jenkovih let, še več pa iz časov, ko je pesnik služboval kot odvetnik uradnik v Kamniku in Kranju, nam to razklanost potrjuje cela vrsta sporočil: da se je Simon Jenko včasih z vsó vehemenco udeleževal družbenega in javnega življenja, drugič pa je spet iskal samote v naravi.

proč od ljudi.

Bil pa je tudi čas tak, nenaklonjen osebnim čustvom. Posledice sprememb so se v naši literaturi po l. 1848 bolj klavrno odražale: ostali so neizvirni epigoni, brez pesniškega daru in fantazije, ki so v Koseskijevem stilu kovali slavospeve veri, domu in cesarju. Bila je to mračna, hlapčevska doba, med Prešernom in Levstikom...

100 let izida pesmi

Svetel žarek je naposled le zasijal. L. 1855 je začela pisati svoj rokopisni list »Vaje« skupina idealnih osmošolcev: Simon Jenko, Fran Erjavac, Ivan Tušek, Valentin Mandelc in Valentin Zarnik. Že tu so mladi ljudje, vsi bodoči literati, pokazali poleg romantičnih zasnov tudi že bolj sodobne realistične odraze človeškega čustvovanja in doživljanja sveta. Hkrati s tem pa so že tudi nakazali najbolj vidne težnje tedanjega časa in družbenega razvoja, ki je že kazal prve elemente naprednosti in demokratičnosti.

Deset let po nastanku »Vaj« je Simon Jenko predložil ljubljanskemu založniku Janezu Giontiniju rokopis svojih »Pesmi«. Izšle so l. 1865, tiskane pa so bile v nemškem Gradcu. Bile pa so nenavadno hladno sprejete, tedanji kritiki so se zdele pesmi precej posvetne in celo pohujšljive.

Kot je Simon Jenko nestrpno pričakoval izid svoje pesniške zbirke in v neizmerni sreči kar drhtel, tako so ga uničujoče in hladne kritike potrle. Izgubil je vse veselje do študija in do smrti ni mogel opraviti vseh pravnških izpitov. Tudi pesem je v njem utihnila; oglasil se je sicer še kdaj pa kdaj s kako prigodnico in nič več...

Za kar bolešno občutljivega Simona iz Praš je bil ta hlad ob izidu »Pesmi« tembolj tragičen, vsaj spričo njegovih sanj, da bi postal svojemu ljudstvu pesniški Samo. Za Prešerna je vedel, da je bil svojemu narodu Orfej. Zaradi tega nas ne smejo presenečati poleg tako čutečih Obujen in Obrazov kar zares mogočne himne in budnice: Adrijansko morje, Samo, Gori in slovita Naprej, zastave slave!

Naprej, zastava slave!

O tej naši slovenski narodni himni, ki je prav v teh dneh (22. oktobra) doživela

častljivo starost stopenih let, pa res moramo kaj več povedati. Tembolj, ker sta ji ustvarjalca, pesnik in komponist, naša bližnja rojaka.

Besedilo naše slovite budnice je Simon Jenko sicer prvič objavil v »Slovenskem Glasniku« že 1. decembra 1860; napisano in skladatelju Davorinu (Martinu) Jenku pa je bilo predloženo že pred 16. majem 1860. Tega dne je bila kompozicija že dognana. Dne 22. oktobra istega leta pa je bila skladba prvič izvajana. Pel jo je slovenski zbor na češki »Besedi« na Dunaju. Casopisje je pisalo, da »pesem ne samo serca ogreva, ampak tudi zadostuje vsem pravilom umetnostnim. — Neizrečeno je dopadel in večkrat so ga morali ponavljati naši pevci. — Zbralo se je bilo k tej zabavi obilo gostov izmed vseh slovenskih rodov: globoko v noč je trpela veselica. Med pesmami je bila tudi slovenska, namreč Slovenski zbor, ki ga je vodil naš bogato obdarovani skladavec gospod Martin Jenko.«

»Napreje«, stvaritev dveh Jenkov, se je nenavadno hitro udomačil pri drugih Slovanih. Posebno pri Čehih, ki so sestavljali večino avstrijskih vojaških godb, so razširili sloves te slovenske budnice. Tako zelo, da se je vpliva zvokov naše himne ustrašilo celo avstrijsko vojaško poveljstvo in jo prepovedalo igrati svojim godbam...

A kljub temu, je pesem preživela stoletje in nas vodila v tisočih bitkah za obstoj slovenskega naroda. Tako droban in nežen je bil njen avtor, himna, ki jo je

ustvaril, pa tako junaška in mogočna!

Smrt pesnikova v Kranju

Siromaštvo, tako neločljivo in zvesto, pa še kadilska strast — oboje je pospešilo Simonu Jenku iztek življenja. Se ne petintridesetleten je koncem poletja l. 1869 legel v bolniško posteljo, iz katere ni več vstal. Dne 18. oktobra 1869 je v svojem borem kranjskem stanovanju umrl za želodčno boleznijo tvorec naše bojevitve marseljeze...

Ob smrti Simona Jenka na srečo ni bila storjena taka usodna napaka kot s Prešernovo literarno ostalnino. Pooblaščen čitalničarji Tomo Zupan, Matej Vodušek in Dragotin Savnik so koj po pesnikovi smrti, vpricho Simonovih staršev, prevzeli vso literarno zapuščino umrlega poeta. Poletl l. 1871 so rokopisno gradivo izročili Slovenski Matici v Ljubljani.

Tudi duhovščina se je nekam bolj človeško, kot svojčas pri Prešernu, izkazala: vse pogrebne obrede je opravila brezplačno.

Pa še poslušajmo, kako so tedaj pisali ob Jenkovi smrti:

»Žalostno dolžnost je zvršila Čitalnica, ko je dne 18. oktobra 1869 sklenil svoje tužno življenje v Kranju mož, vreden vrstnik Prešernov in brat mu po duhu — Simon Jenko. Slovesno pomikal se je veličastni sprevod na pokopališče; pevci čitalniški zapeli so žalostinko nad zagrinjajočim se grobom, ki bo poslej vsakemu zavednemu Kranjčanu prav tako draga, nedotakljiva svetinja, kakor gomila Prešernova.«

CR TOMIR ZOREC

Simon Jenko, kakršen je bil ob izidu »Pesmi«

prodajo. Majhna kmetija sama ni mogla preživeti družine, zato sta si morala starša oskrbeti še kak zaslužek — saj so se rojenice iz leta v leto oglašale pri Jenkovih.

Te domače gmotne stiske so že otroku, v katerem je še spal pesniški genij, vtisnile neizbrisljivo trpkost in neza-

Rojstna hiša Simona Jenka v Podreči

Gorenjski klubi tekmujejo

Nevarnost?

NOGOMET

Zmaga tudi proti Celju

Nogometaši Triglava so premagali v nedeljo v Kranju Celjane z 1:0 (1:0). V izredno borbeni igri, ki je na trenutke postajala groba, so večji del držali iniciativo v svojih rokah. Gol je dosegel Januš iz enajstmetrovke. Nastopili so v postavi: Vagaja, Dinčič, Ugrica, Lipej, Perkočič, Koban, Kožar, Verbič II, Januš, Poljanec, Verbič I.

S to zmago so se Kranjčani približali Celjanom in zaostajajo na drugem mestu le še za eno točko.

Zmaga nad Slovanom

Kranjčanke so slavile v nedeljo pomembno zmago nad Slovanom z 12:11 (7:6). Z odlično igro se je odlikovala Kolmanova, saj je dosegla kar 8 golov. Odlični gol je dosegla v zadnjih sekundah igre. Kranj: Lužan, Kolman 8, M. Ankele, Kristan, Blaznik 3, Tolar 1, Centa.

Premalo strelav

Piran je v Selcah premagal domačinke s 13:6 (8:3). Selčanke so bile poražene predvsem zaradi neurejene igre v začetku in zaradi majhnega števila strelav, ki so jih poslale na gol nasprotnic. Nastopile so v postavi: Gartner, Benedičič, Pikuš, Jelenc 3, Golja, Veber, Čufar 2, Demšar 1, Hudolin.

ROKOMET

Za en gol

Tržičani so izgubili srečanje s Slovenj Gradcem z 9:10 (3:6). Poraz na domačem terenu so doživeli predvsem zaradi slabe igre v prvem polčasu. Nastopili so v postavi: Lajbajer I, Ude, Godnov, Eržen, Janc 3, Mlakar 1, Dovžan 1, Jakšič 4 in Lajbajer II.

V GORENJSKEM NOGOMETNEM DERBIJU

Jesenice : Tržič 5:1 (2:0)

V nedeljo so Jesenice na domačem terenu premagale svojega gorenjskega tekmeča Tržič s 5:1. V prvem polčasu so bili domačini precej boljši, kar so izrazili tudi v rezultatu. V začetku drugega polčasa so prevzeli iniciativo gostje in tudi dosegli

častni zadetek iz 11 metrovke. Proti koncu so Tržičani popolnoma popustili, kar so izkoristili nogometaši Jesenic z dvema novima goloma. Za Jesenice so bili uspešni Hribar 2 ter Kožar; Koban in Medja po 1 gol. Častni gol za Tržičane je dal Kraševc.

ODBOJKA

Jesenice druge

S sigurno zmago nad Kamnikom s 3:0 (15:3, 15:4, 15:1) so Jeseničani zasedli drugo mesto. Nastopili so v postavi: Bogataj, Resler, Potočnik, Kavčič, Prešeren, Eržen, Bajt.

Zadnji poraz

Zirovnici so izgubili srečanje tudi z zadnjeplasiranim moštvom Crnučami (3:0) in tako tudi z njimi zamenjali mesto v lestvici. Obe ekipi bosta izpadli iz slovenske lige.

Triglav : Novo mesto 1:3

Kranjčani so doživeli zaslužen poraz na domačem igrišču. Nastopili so v postavi: Zepič, Sajovic, Soklič, Kozelj, Jenko, Fister, Bizjak in Keše.

BREZ REPREZENTANTOV

Jeseniški hokejisti so v prijateljski tekmi premagali moštvo Ljubljane s 7:4 (1:1, 3:1, 3:2). Od reprezentantov je nastopil pri Jesenicah le Hiti. Gole za Jesenice so dosegli: Valentar 2 ter Hiti, Vidmar, Klinar, Jug in Pipan po enega. Za Ljubljance sta bila uspešna Boškovič in Aljančič po dvakrat. Pred 400 igralci sta na ljubljanskem drsališču sodila Pečeln in Cesar iz Ljubljane.

Ob zaključku sezone

Letošnja košarkaška sezona je potekala v znamenju uspehov gorenjskih klubov. Največji uspeh so dosegli igralci Triglava saj so se uvrstili celo v I. zvezno ligo. S tem svojim dosežkom niso presenetile le košarkaških krogov, temveč vso športno javnost in tudi same sebe. Njihovo igralco Bebo Kodek so strokovnjaki proglasili celo za najboljšo igralco kvalifikacijskega turnirja v Banja Luki.

Jeseničanke so sicer ostale v senci zmagovalk, vendar je njihovo tretje mesto vseeno dobro. Najboljša igralca Jesenice Pavličeva je bila najboljša strelka ženske republiške lige.

Igralke iz Medvod niso bile zrele za enakopravno borbo z najboljšimi. Njihova mladost obeta, da bodo z delom tudi to kvaliteto stopnjo lahko dosegle.

V moški slovenski ligi so Jeseničani z osvojenim tretjim mestom dosegli svoj največji uspeh. Ekipa, ki se je še pred kratkim borila za pravico nastopanja v prvi ligi, se odlikuje predvsem po borbenosti in izenačenosti. Precej realno lahko pričakujemo, da se bodo morda že v prihodnji sezoni vmešali v borbo za še višje mesto v razpredelnici.

Ločani so nastopili v precej neustaljeni formi. Poraženi so bili od slabših nasprotnikov in zopet so ugodno presenetili proti najboljšim. Prav ta njihova nestalnost je tudi povzročila, da so v dodatnih borbah izpadli iz lige.

Poleg ekip, ki so nastopale v republiški ligi, moramo omeniti še povratek moške ekipe Triglava v prvo ligo. Ekipa, ki je pred nekaj leti, seveda z drugimi igralci, nadvse uspešno nastopala v bivši hrvaško slovenski ligi, je zdrsnila v dveh letih v II. slovensko ligo. V letošnji sezoni je uspel pomlajeni ekipi povratek med najboljše slovenske kolektive.

P. Colnar

Parmina simultanka

Velemojster Bruno Parma je odigral v sklopu svoje turneje po Sloveniji v soboto v Domu invalidov simultanko na 45 ploščah. Velemojster je zmagal v 33 srečanjih, 9 jih je remiziral in bil trikrat poražen (Türk, Dopundža in Stankovič).

ZMAGOVALEC PINTAR

V nedeljo je bila v Beogradu tradicionalna hitrostna motociklistična dirka »Osvoboditev Beograda«. V kategoriji 125 ccm je bil najboljši Kranjčan Leon Pintar. Pintar je prejel tudi prehodni pokal organizatorja, kot tekmovalca, ki je dosegel najboljši čas.

Športni objekti na Jesenicah

- V petek je imel sejo
- Svet za telesno kulturo skupščine občine Jesenice.
- Sklenili so, da naj bi posebna komisija izdelala prednostno listo gradnje športnih objektov v občini.
- Prednost nameravajo dati predvsem telovadnici, kam in zimskemu bazenu.
- Clanj sveta so bili mnenja, da naj finansira gradnjo rekreacijskega centra na Blejski Dobravi
- podjetje Ljubljana-transporth, a na Črnem vrhu
- železarna Jesenice. Na seji so razpravljali še o obliki družbenih priznanj

- za športne delavce in o predlogu reorganizacije telesne kulture, ki ga je izdelala Občinska zveza
- za telesno kulturo. Pre-

- vladalo je mnenje, da naj se ne postavlja tako ostra meja med vrhunskim in tekmovalnim športom.

Plenum strelcev

V nedeljo dopoldan je bil v Kranju redni letni plenum Občinskega strelskega odbora Kranj. Najboljšim strelcem in družinam so podelili priznanja, diplome in znake »dobrega« in »odličnega« strelca.

Precejšen del v razpravi so posvetili delu strelskih družin v letošnji zimski sezoni. V občini je 24 strelskih družin z nad 2500 člani. Omenimo naj, da je bila dejavnost kranjskih strelcev v letošnjem letu zelo plodna, saj so uspešno nastopali tudi na republiških, zveznih in mednarodnih srečanjih.

Belco bodo regulirali

Občani Suhe pri Predosljah so na zadnjem zboru volivcev sklenili, da bodo s prostovoljnimi delom regulirali Belco, ki stalno poplavlja. Kranjska občinska skupščina in Vodna skupnost Gorenjske bosta delno sodelovali s sred-

OLIMPIJA V KRANJU

Danes ob 15. uri bo na igrišču Stanka Mlakarja v Kranju pokalna nogometna tekma med članom prve zvezne nogometne lige OLIMPIJO iz Ljubljane in TRIGLAVOM iz Kranja. Zadnji uspehi ljubljanskega kolektiva in domačinov so porok, da bodo videli ljubitelji nogometa zares lep nogomet.

Prodaj fotokamero 8 mm in kinoprojektor. Sedej Tone, Zelniki 89

GORENJSKA ROKOMETNA LIGA

Kolo presenečenj

Osmo kolo Gorenjske rokometne lige je prineslo nekaj nepričakovanih rezultatov. Mlada ekipa iz Selc je nepričakovano premagala Kranj B na njegovem igrišču. Zmaga Selčanov je povsem zaslužena. Tudi Storžič je napravil presenečenje v gosteh. Zmago nad Zabnico si je zagotovil predvsem v prvem delu igre. Z zmago nad Radovljico je Krvavec zapustil zadnje mesto na lestvici. Zmagi Dupelje in Savice nad Skofjo Loko odnose Kranjsko goro sta bili pričakovani.

Ekipi Storžiča in Savice bosta odigrali zaostalo tekmo iz šestega kola v nedeljo, 7. novembra.

REZULTATI: Kranj B : Selca 8:11 (5:7), Sk. Loka : Duplje 15:25 (5:8), Zabnica : Storžič 16:22 (3:10), Krvavec : Radovljica 15:10 (8:5), Savica : Kr. Gora 24:14 (8:9).

LESTVICA

Duplje 8 8 0 0 160:93 16
Kranj B 8 6 0 2 127:90 12

Selca	8	5	0	3	132:111	10
Radovljica	8	4	1	3	152:138	9
Storžič	7	4	0	3	119:100	8
Zabnica	8	4	0	4	143:141	8
Savica	7	2	1	4	117:136	5
Krvavec	8	1	2	5	92:132	4
Kr. gora	8	1	1	6	116:165	3
Sk. Loka	8	1	1	6	88:153	3

P. D.

LOČAN : KAMNIK 1:3 (1:1)

V drugem gorenjskem nogometnem derbiju II. slovenske lige — zahod, je doživel Ločan poraz na svojem terenu proti Kamniku. Igra obeh ekip je bila slaba, a še posebno so razočarali domačini. Sodnik je v drugem polčasu izključil najboljšega gosta Vavpotiča, vendar so borbeni Kamničani kljub temu dosegli še dva gola.

Strelnski troboj

V povratnem strelnskem troboju z malokalibrsko puško med Novo Gorico, Kranjem in Jesenicami so v Novi Gorici zmagali domačini. Rezultati: 1. Nova Gorica 1174, 2. Kranj 1161, 3. Jesenice 1057 krogov. Najboljši posamezniki: 1. Malovrh (Kranj) 248, 2. Černe 245, 3. Škrk (oba Nova Gorica) 244 krogov. V prvem troboju, ki je bil prejšnjo nedeljo na Jesenicah, so zmagali Kranjčani s 1180 krogi.

NEZNAJNE — VZROK ŠTEVILNIH PREKRŠKOV

Kdaj imate prednost?

Po dolgem času so v Kranju uredili križišče ceste JLA in Kidričeve ceste. Tu sedaj urejajo promet svetlobni prometni znaki — semaforji. Vendar pa je iz dneva v dan več prometnih prekrškov, predvsem zaradi neznanja tako pešcev kot tudi voznikov vozil. Zaradi tega smo naprosili sekretarja in referenta pri občinski komisiji za vzgojo in varnost v prometu občine Kranj tovariša Dominika Mažgona, da nam odgovori na nekaj vprašanj.

Kdaj lahko pešec prečka cesto?

»Pešci se ravnaajo v križišču po semaforju za pešce, ki ima zeleno in rdečo luč s simbolom pešca in ta sme prečkati cesto takrat kadar gorj ZELENA.«

Veliko smo razpravljali o kolesarski stezi ob cesti JLA, ker je preozka. Kako je sedaj urejeno za kolesarje v križišču?

»Kolesarji se prav tako ravnaajo po semaforju za kolesarje, ki ima rdečo, rumeno in zeleno luč z označbo kolesar-

ja. Razvrščajo se na skrajni desni strani kolesarske steze. Če gori rdeča luč morajo počakati pred prehodom za pešce. Ker je semaforju dodan dopolnilni znak v obliki zelene puščice, sme voznik z vozilom ali kolesar zapeljati mimo svetlobnega znaka in zaviti v smer, ki jo označuje zelena puščica tudi takrat ko je prižgana rdeča ali rumena luč. Pri tem pa ne sme ovirati vozil, ki prihajajo po isti cesti na katero misli zapeljati in mimo mora pustiti pešce, ki gredo čez cesto, na katero zavija.

Rumena luč pomeni prehod na zeleni ali rdeči svetlobni znak. Če zasveti za rdečim signalom bo križišče vsak čas odprto, če pa zasveti za zeleno lučjo, mora kolesar ali voznik motornega vozila ustaviti pred križiščem, ker se bo vsak čas prižgal rdeči signal.

Zelena luč pa pomeni tako kot povsod, odprto smer. Poleg tega naj se kolesarji ravnaajo po označbah na kolesarski stezi.«

Kako pa je z ostalimi vozili?

»Ostala vozila se ravnaajo po glavnem semaforju in vozijo skozi križišče po predpisih, upoštevajoč svetlobne znake. Kadar na glavnem semaforju utripje rumena luč, takrat vozijo po desnem pravilu ali po pravilu dvoje ali več vozil na isti cesti. Prav tako ta luč opozarja na previdnost pri nadaljevanju vožnje.«

Po tem sodeč za voznike vprežnih vozil ni več dovoljena vožnja skoz to križišče. Kako pa naj se sedaj oni ravnaajo?

»Vožnja za voznike vprežnih vozil je skozi križišče prepovedana. Ravnaajo naj se po zakonih, ki preusmerjajo promet za vprežna vozila.«

Veliko ljudi še sedaj ne ve, katera cesta je prednostna ali cesta JLA ali cesta Staneta Zagarja.

»Prednostna cesta je odslej naprej Cesta JLA.«

Jože Jarc

OTROK Z DVORIŠČA
NARAVNOST POD MOTOR

Ni se prepričal

Iz Kranja proti Podrečju je peljal z motornim kolesom Emil Videmšek s hitrostjo približno 70 km na uro. Ko je pripeljal v Mavčiče, je pred seboj opazil skupino otrok, opozarjal jih je z zvočnimi signali. Otroci so se odstranili s ceste. Nekaj metrov zatem pa mu je z dvorišča pri hiši št. 42 pritekel 9-letni Branko Plahuta z Jame naravnost pred motor. Videmšek se trčenju ni mogel izogniti. Zadel ga je s sprednjim delom motorja in ga zbil po cesti. Voznik in

sopotnik Ivan Grošelj sta padla z motorja. Motor pa je drsel še 17 metrov po cesti in se zaletel v osebnem avtomobilu KR 24-74, ki je pripeljal s Podrečja. Voznik osebnega avtomobila je vozilo zaustavil na skrajni desni strani ceste, vendar se trčenju z motorjem ni mogel izogniti. Na obeh vozilih je nastala materialna škoda za okoli 50 tisoč dinarjev. Otroka in sopotnika motorista so težko poškodovana odpeljali v ljubljansko bolnišnico. — JJ

Nepreviden mopedist

Mopedist Anton Jagodic je pripeljal v Vopovljah pri Cerkljah s stranske ceste na cesto II. reda Mengoš — Kranj. Po desetih metrih vožnje je zapeljal na sredino ceste, nato pa pričel zavijati v levo, ker se je namenil zaviti na poljsko pot. Voznik

ni sopotnik nista nakazala spremembe smeri vožnje. V tem času je pričel prehitovati po levi strani voznik osebnega avtomobila LJ 378-90 ki je pripeljal iz smeri Mengoš s hitrostjo 90 km na uro. Dva metra pred odcepom poljske poti je z desno

stranjo avtomobila zadel mopedista. Mopedista je vrglo šestnajst metrov daleč, kjer je obležal na levem robu ceste s hudimi telesnimi poškodbami. Moped in sopotnik pa sta obležala še tri metre dalje. Škoda na vozilih znaša okoli 70 tisoč dinarjev. — JJ

Požar zaradi neprevidnosti

Pred dnevi je nastal v poslovalnici 13 trgovskega podjetja »Delikatesa« v Zirovnici požar. Povzročil ga je še nepogašeni pepel, ki ga je vajenka odložila v lesen zaboj, v katerem je bilo kostanjevo listje. Zabaj je bil postavljen tik ob skladišču. Ogenj se je razširil tudi v skladišče. Pogoreli sta dve lestvi, obgorela pa je tudi vzhodna stran skladišča. Ogenj so pogasili poklicni gasilci z Jesenic. Na srečo škoda ni bila vel-

ka in znaša komaj 20 tisoč dinarjev.

Gornje vrstice smo zapisali zaradi tega, ker je lani prišlo prav zaradi odlaganja pepela do večjega števila požarov, kar je povzročilo večmilionško škodo. V teh dneh smo pričeli spet ogrevati delovne prostore. Zato bi radi opozorili vse tiste, ki ogrevajo prostore z navadnimi pečmi in vsak dan odlagajo pepel, naj bodo pri tem previdni in pepel dobro pogasijo. JJ

ZA PRIJATELJE PETJA

Pevsko društvo »Slavček« v Britofu pri Kranju prireja vsako sredo ob 19. uri in nedeljo ob 9. uri pevске vaje v »Domu Andreja Kmetza« v Britofu. Vsi tisti, ki imajo veselje do petja, lahko so tudi iz okoliških krajev, se lahko prijavijo in pričnejo obiskovati pevске vaje. — JJ

Zvedeli smo

● Pred nedavnim so za letos končali z gradnjo ceste k hidrocentrali v Vintgar. Stroški gradnje so znašali 13 milijonov dinarjev. Z delom bodo nadaljevali prihodnje leto.

● Na progji Jesenice—Planica vzdržujejo le najvažnejše naprave. To delo opravljajo štirje delavci. Ostali pa so na Jezerškem, kjer urejajo cesto.

● Pri gradnji novega cestnega podvoza na Jesenicah so te dni pričeli betonirati oba stebra za nosilce mostu. Upajo, da bodo z delom do zime končali.

● Sekcija za vzdrževanje prog na Jesenicah je prodala oba stroja za urejevanje železniških pragov, in sicer v Sarajevo.

● Prvega novembra bodo prenehali voziti vlaki na progji Kranj—Tržič.

● Te dni bodo žerjav, ki je služil pri gradnji stanovanjske zgradbe nasproti železniške postaje na Jesenicah prepeljali na novo delovišče. Tu bo služil za donajanje betona pri gradnji zračnice naprave na rudnem dvoru Železarnice.

● Pred dnevi je bil v Kranju posvet v zvezi z nadaljevanjem akcije pod naslovom: »Za varnost in vzgojo v prometu.« Kljub temu, da se akcija uradno zaključuje konec tega meseca, so sklenili, da jo bodo nadaljevali z dejavnostmi na posameznih področjih, posebno na tistih, kjer se pojavljajo največji problemi.

● V nedeljo je obiskalo Kranjsko goro in Bled okoli 40 direktorjev raznih turističnih organizacij iz vse Avstrije. Izrazili so željo za tesnejše sodelovanje na področju turizma med Avstrijo in Jugoslavijo.

● V petek in soboto se na cestah Gorenjske ni pripetila niti ena prometna nesreča.

● S pripravljalnimi deli za zavarovanje savske struge na Podmežaklju pred poplavamami so že pričeli. Dela izvajajo delavci podjetja »Hudournik«, ki so za ta dela posebej specializirani.

● Železni ostružki, ki so več dni goreli v bližini Železarnice na Jesenicah, so se vneli zaradi tega, ker so zelo oljnati.

● Gostinsko podjetje »Gorenika« z Jesenic je na pobudo Zavoda za spomeniško varstvo iz Kranja odločilo, da bo preuredilo znano »Stefančev« domačijo na Koroski Beli v gostišče.

● Podjetje Ljubljana transport, poslovna enota Jesenice bo nabavilo prenosljivo žičnico-vlečnico znamke Stenmag. Montirali jo bodo na Črnem vrhu nad Jesenicami.

● Na Jesenicah zagotavljajo, da bo vsi zimo prevozniki na cesti Jesenice Planina pod Golico. S tem bo zagotovljena tudi redna avtobusna zveza. J. Jarc

prodaja

Prodajam moped T-12 skoraj nov. Bešter, Zirovnica 5613
 Prodajam telco 7 mesecev brejo. Oblak, Kopačnica 14, Gor. vas 5614
 Prodajam fikus z 38 listi in sobno lipo. Banov, Ul. M. P. jake 5, Kranj 5615
 Prodajam korenje in peso. Naklo 73 5616
 Prodajam plemenskega vola ali zamenjam za lažjega. Korkrica 34, Kranj 5617
 Prodajam zimsko jabolka bobovce in voščence. Cebašek, Voklo 30, Senčur 5618
 Prodajam dva prašiča 80 kg težka za pletnje. Senčur 136 5619
 Prodajam konja, kravo 5 mesecev brejo in monta opeko. Hotemože 28, Preddvor 5620

Tržni pregled

V KRANJU

Krompir 80 do 85 din, kisla repa 120 do 140 din, jabolka 80 do 130 din, hruške 120 do 240 din, grozdje 200 do 250 din, paradižnik 250 do 300 din, paprika 200 do 220 din, čebula 130 do 140 din, česna 280 do 300 din, solata 140 do 200 din, rdeča pesa 100 do 120 din, peteršilj 130 do 180 din, korenček 120 do 140 din, cvetača 200 do 240 din, surovo maslo 1800 do 1900 din, skuta 360 do 400 din, med 900 din, orehova jedra 2400 din, fižol 250 do 280 din za kg; kaša 300 do 320 din, ajdova moka 240 do 260 din, koruzna moka 140 do 150 din, pšenica 85 do 90 din, oves 55 do 60 din, proso 150 din, ješpren 180 do 200 din, cell orehi 140 do 150 din, kostanj 180 do 200 din za liter; živa perutnina 700 do 800 din za kg; jajca 80 din za komad.

Prodajam rezervne dele za avto »Olimpij«. Tenetiše 12, Golnik 5621
 Prodajam flat 750 popolnoma nov neregistriran. Visoko 71, Senčur 5622
 Pocenil prodajam trodelno omaro. Zalesnik Silva, Planina 23, Kranj 5623
 Prodajam pesek za zidavo. Tenetiše 7, Golnik 5624
 Prodajam globok otroški vozček. Ogled vsak dan od 15. do 16. ure, Delafut, Kranj, Planina 3 5625
 Prodajam lešno opeko 40 x 30 x 25, Gantar, AMD Kranj 5632

kupim

Kupim diatonično harmoniko. Tenetiše 12, Golnik 5626
 Kupim štedilnik prostostoječ. Bešter, Zirovnica 5627

nudim

Nudim hrano in stanovanje fantu in dekletu za pomoč na mali kmetiji. Nasl. v ogl. odd. 5628
 Sadne mlince motorne, naročite pri kmetijski zadrugi »Sloga Kranj« ali pri proizva-

PODJETJA - USTANOVE

ZGP MLADINSKA KNJIGA
KRANJ, Majstrov trg 1

vam nudi

v svojem posebnem oddelku — pisarniškem servisu pisalne in računske stroje, pisalni in pisarniški material po grosističnih cenah

IZKORISTITE UGODNO PRILOŽNOST!

Jalcu Zupan Franc, Berg 16, Zirovnica 5629
 Sprejemam v delo vsa tesarstva dela. Nasl. v ogl. odd. 5630
 Izgubil sem listnico z vsemi dokumenti v avtobusu Tržič — Ljubljana. Najditelja prosim naj vrne proti nagradi na naslov v dokumentih 5631
 Dam sobo delavki na tri izmene za pomoč v gospodinjstvu. Naslov v oglaševalnem oddelku 5588
 Vsako količino živega apna Vam ugodno pripeljem na dom. Informacije po telefonu 21-295 ali osebno pri Trebec Franjo, Kajuhova 2, Kranj 5605

Gostinsko podjetje

»DOM
NA JEZERSKEM«

prodaja rabljeno opremo:

lončene peči, železne peči, sobno pohištvo, prešite očeje in drugo.

Prodaja za socialistični sektor bo dne 12. novembra 1965, za zasebni sektor pa 15. novembra 1965.

OBJAVE

Iščemo kurjača s prakso za upravljanje s toplovodno centralno kurjavo v stanovanjskih blokih I, II in III v Kebetovi ulici v Kranju.
 Ponudbe pošljite do 2. 11. 1965 na Zavod za Izgradnjo Kranja v Kranju, Cesta JLA številka 6/V.

ŽIVINOREJSKO
VETERINARSKI
ZAVOD KRANJ

obvešča živinorejce s področja od Lancovega do Podnarta, da zaradi porušenih mostov ne more redno vzdrževati osemenjevalne proge za osemenjevanje krav. Zato naj živinorejci sporoče naročila za osemenitve vsak dan do 11. ure v Kmetijsko zadrugo Radovljica, telefon 70-253. Sporočili je treba točen naslov. Osemenjevalec bo potem prišel na dom.

V POMOČ POPLAVLJENCEM

V Kranju že nad
4.5 milijonov dinarjev

Krajevne organizacije in občinski odbor Rdečega križa v Kranju bodo kmalu zaključile akcijo za pomoč prizadetim ob zadnjih poplavih v Sloveniji.

Iz poročil krajevnih organizacij RK je razvidno, da je že zbrano nekaj nad 900.000 dinarjev in blaga v vrednosti nad 1.600.000 din — skupaj nad 2.500.000 dinarjev. Pri Vodovodnem stolpu so zbrali že več kot 1.400.000 din predvsem v oblačilih, v Strazišču 382.000 din predvsem v denarju, v Naklem več kot za 200.000 v denarju in oblačilih, Zabnica 105.000 din in preko 1000 kg krompirja, v Zalogu pri Cerkljah 71.000 itd. Sledijo Jezersko, Gorenja Sava, Cerklje, Zlato polje, Trstenik, Duplje itd. Uspeh akcije je dober zlasti tam, kjer so to delo podprle tudi KO SZDL, sveti krajevnih skupnosti in drugi organi na območju krajevnih skupnosti.

Dosti sočutja in solidarnosti do poplavljenec so pokazali tudi v nekaterih de-

lovnih organizacijah npr.: tovarna gumijevih izdelkov Sava je odobrila blazine in termofortke v vrednosti 1 milijon 400.000 din, Kmetijsko živilski kombinat 3000 kg semenskega krompirja v vrednosti 390.000 din, Tekstilindus pa je odobril 150 kg raznega blaga v vrednosti 198.000 din. Skupaj so dale delovne organizacije po dosedanjih sporočilih blaga v vrednosti 1.588.000 din. Zvedeli smo, da bodo te dni tudi ostali upravni odbori delovnih kolektivov sklepali o tej pomoči na svojih rednih sejah. Po do sedaj zbranih podatkih iz dvanajstih KOR in treh delovnih organizacij je razvidno, da so že zbrali denarja in ostale pomoči za nad 4.500.000 dinarjev. — J. Č.

Jeseniški šolarji
poplavljenecem

Na obeh jeseniških osnovnih šolah — Prežihov, Voranc in Tone Cufar — so učenci z velikim razumevanjem sprejeli predlog za zbiranje pomoči poplavljenecem v Pomurju. Na šoli Prežihovega Voranca so zbiranje že zaključili. Kljub temu, da so starši že dali za poplavljenca na terenu, je 206 učencev te šole zbralo skupno 217 kg raznih oblek, obutve in perila ter 33 kg različnih šolskih potrebščin. Učenci šole T. Cufarja pa zbiranja še niso zaključili. — T. T.

Turizem
pod Storžičem

Kljub precej slabemu vremenu je bil v tržiški občini v avgustu dober turistični promet. Skupno je bilo prijavljenih 1.318 gostov, od tega 579 tujih. Skupno je bilo 1.493 nočitev. Največ jih je bilo v hotelu »Pošta«, lep promet pa je bil tudi v okoliških planinskih postojankah, predvsem v domu pod Storžičem, kamor je urejen dovoz z avtomobili prav do koč, ki razpolaga tudi z največjim številom ležišč izmed vseh hotelskih objektov v občini.

ŽELITE SODELOVATI PRI ŽREBANJU?

Za vse stare in nove naročnike bo »Glas« pripravil

VELIKO NAGRADNO ŽREBANJE

Zato naročite »Glas«. Naročnina je le 1000 din za pol leta, oziroma 2000 din letno.

»Glas« lahko naročite po priloženi dopisnici, na upravi v Kranju, pri podružnici v tiskarni na Jesenicah in v Kamniku v kinu »DOM«!

Poravnana naročnina za 1965. leto je pogoj za sodelovanje pri

VELIKEM NAGRADNEM ŽREBANJU

za vse stare in nove naročnike, ki bo v začetku prihodnjega leta!

Če niste poravnali naročnino vašemu poštarju, jo lahko nakazete na tekoči račun pri Komunalni banki Kranj, številka 515-1-135.

STE ŽE PORAVNALI NAROČNINO?

GLAS

ZIVAHNA TURISTIČNA SEZONA

Več turistov kot...

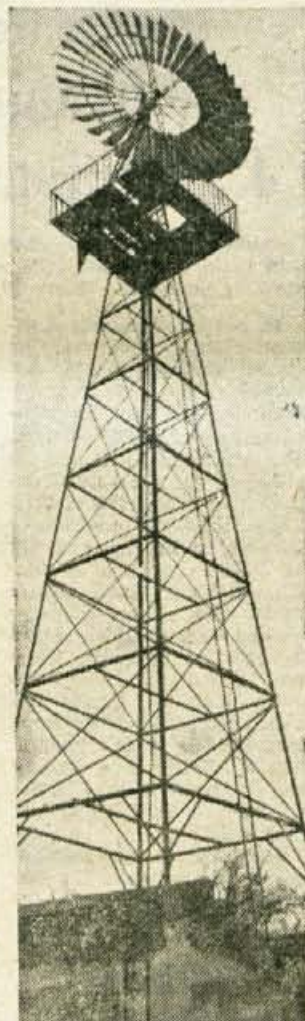
Podatki o letošnji poletni turistični sezoni v kranjski občini kažejo, da Kranj z okolico postaja iz leta v leto predvsem za tuje in tudi za domače turiste vse bolj privlačen. Do konca avgusta letos je območje občine obiskalo 26.755 turistov, od njih kar 8.283 tujih. V primerjavi z lanskimi osmimi meseci je bilo gostov letos več za 19,4 %, prenočitev pa za 21,1 %. Domačih gostov je bilo letos za 13,3 % več, tujih pa kar za 35,8 %. Število prenočitev domačih gostov se je povečalo za 19,6 %, tujih pa za 27,2 %. V primerjavi z letom 1963 (do konca avgusta) pa je bilo število gostov v občini letos večje za 23,5 %, in sicer v glavnem na račun obiska tujih gostov, ki jih je bilo za 52,3 % več, njihovih nočitev pa je bilo za 69,5 % več, medtem ko se je število prenočitev domačih gostov v primerjavi z enakim obdobjem leta 1963 zmanjšalo za 5,4 %, število domačih gostov pa se je povečalo za 13,8 %.

Iz teh podatkov je že delno razvidno, da je turistični promet v kranjski občini lani v primerjavi s prejšnjim letom stagniral, letos pa se je že bistveno popravil. Največji porast je bil pri prenočitvah in številu tujih gostov. Kljub večjemu številu gostov pa je ostala povprečna doba bivanja pri tujih gostih nespremenjena (2,1 dan), pri domačih pa se je povečala od 3,2 na 3,4 dneva.

Turistični promet v kranjski občini je izrazito sezonski, posebno inozemci prihajajo največ v poletnih mesecih (julij avgust). Zanimiva je tudi primerjava po področjih: največ turističnega prometa je bilo v Kranju (14.009 gostov), vendar je bila tu povprečna doba bivanja najnižja (1,9 dneva), kar pomeni, da se v Kranju zadržujejo največ le prehodni gostje. Ostala področja si po številu go-

stov in prenočitev sledijo takole: Jezersko (4.750 gostov, povprečna doba bivanja 5,3 dneva), Preddvor (3.265 gostov, povprečna doba bivanja 3,6 dneva), Cerklje — Krvavec (3.208 gostov, 2,6 dneva), Naklo (2.350 gostov, 2,7 dneva povprečna doba bivanja), Goriče (105 gostov) in Besnica (68 gostov). — a

Črpalka na veter v Topolah

V vasi Topole ob cesti med Mostami in Mengšem se že 30 let vrti vetrnica na 25 metrov visokem podstavku in črpa vodo iz vodnjaka v rezervoar nad njim, ki ima prostornino skoraj 12.000 litrov. Prejšnji lastnik kmetije, ki ji pravijo po domače pri Adám, jo je kupil leta 1935 na Polzeli med starim železom; postavil jo je doma nad vodnjak in od takrat do danes izrablja veter za črpanje vode v rezervoar, od koder imajo potem vodo napeljavno v hišo. — at, foto: Perdan

Na Belškem polju

Na Belškem polju pri Javorniku je te dni začel poskusno obratovati prvi oddelek. Društvo inženirjev in tehnikov Železarne je ob tej priložnosti organiziralo poseben strokovni ogled tega obrata. S tem se bo začel postopoma uveljavljati nov gigant, ki že po svoji velikosti vzbuja pozornost slehernega potnika zlasti pa z načinom, saj obrat Jeklovlek na Belškem polju odpira novo obdobje jesenškega železarstva. E. Z.

VAŠČANI V GORENJI VASI VPRAŠUJEJO:

Zakaj ni čipkarske šole?

Pridne roke klekljaric so v letošnjem letu ustvarile za 15 milijonov dinarjev prometa. Čipke so zelo iskan izdelek na inozemskem tržišču. Ali je čipkarstvo v Poljanski dolini v zatonu?

Čipkarstvo ima v Poljanski dolini bogato tradicijo. Njegovo središče je v Gorenji vasi, kjer ima podjetje »Dom« urejen odkup čipk iz vse okolice. V lanskem letu so klekljarice ustvarile za 16.500.000 dinarjev prometa. V letošnjem letu se je njihov plan povišal na 18 milijonov din, vendar pričakujejo, da ga bodo presegle, saj so naredile že sedaj za dobrih 15 milijonov dinarjev čipk.

Ko sem povprašal domačine, kaj mislijo o njihovem čipkarstvu, so pričeli takoj govoriti o čipkarski šoli. Več kot šestdeset let so imeli v Gorenji vasi čipkarsko šolo, pred dvema letoma pa je lastnik prostora, v katerem je bila šola, odpovedal »sodelovanje«. Preveliki davki so

naredili svojo! Učiteljica je odšla.

Na šoli za umetno obrt v Ljubljani so imeli vsako leto tudi odelek za čipkarstvo. Ta oddelek je bil ukinitelj. V vasi so dobili nov prostor, vendar so ostali brez učiteljice. Odločitev šole ima lahko težke posledice tudi za ostale kraje, kjer imajo razvito to vrsto domače obrti.

V Gorenji vasi in okolici je okoli 350 klekljaric. Starejše čipkarice pripovedujejo, da so bile že s šestimi leti v šoli. Sola jim je pomenila otroški vrtec, šola za učenje in njihov ponos. Tudi sedaj je še dosti mladih punčk, ki pridno klekljajo. Pravijo, da je naklekljala Majda Mihelič s petimi leti že toliko, da si je lahko sama kupila obleko... Podobnih

primerov je še več, vendar se v vasi bojijo, da jih bo vedno manj.

Površni poznavalec razmer bi si mislil: le zakaj toliko govorjenja o nepomembni dejavnosti? Res je le malo takšnih, ki živijo izključno od čipk, vendar 18 milijonov din prometa ni za nobeno vas nepomemben znesek. Pridejo dolgi zimski večeri in za vsako domačijo mnogo pomeni izredni, skoraj neplanirani dohodek. Kmečke žene so še posebno zadovoljne, ker dobijo za vsak izdelek denar takoj izplačan.

V zadnjih letih se sicer vedno bolj uveljavljajo tudi druge možnosti zaposlitve, a čipkarstvo je le čipkarstvo! V Gorenji vasi se vprašujejo: »Zakaj bi se vključevali v druge dejavnosti, ki nam niso znane? Naša dejavnost je čipkarstvo — tega ni povsod — in tu bi se radi uveljavili.«

Čipkarstvo je res dejavnost, ki lahko vasi prinese razen neposredne gospodarske koristi tudi turistični sloves. — pc

PRED SEJO OBČINSKE SKUPŠČINE NA JESENICAH

Slaba preskrba z ozimnico

Potrošniki nezadovoljni zaradi slabe oskrbe z ozimnico

Ta četrtek, 28. oktobra popoldne, bo skupščina občine Jesenice razpravljala o popravljenem in zmanjšanem proračunu. To je težka in odgovorna zahteva, ki se postavlja pred vse odbornike.

Vendar sodijo, da se odborniki ne bodo zadržali le pri proračunskih tegobah,

marveč bodo tudi razpravljali o izredno perečem problemu na Jesenicah: o oskrbi z ozimnico. Zaradi slabe organizacije oskrbe z ozimnico so družinski proračuni jeseniških občanov še bolj neuravnoteženi. Vsi se strinjajo, da trgovina s sadjem in zelenjavo ni napravila vsega, kar bi morala storiti. Medtem ko pri kmetovalcih na območju radovljiške občine in deloma tudi jeseniške, lah-

ko človek kupi jabolka po 130 do 140 dinarjev za kilogram — in je ponudba še kar velika — so jabolka v jeseniških trgovinah domala dvakrat dražja.

Prav tako primanjkuje krompirja. Cenijo, da bi ga morali preskrbeti še približno 200 ton, če bi hoteli zadovoljiti vse potrebe. Ker so se zakasnille dobave krompirja iz uvoza, je položaj precej kritičen. — ik

Gradbeništvo v ...

(Nadaljevanje s 1. strani) stva podjetij morali odločiti čimprej, da spomladi zaradi različnih organizacijskih težav ne bo zbledel še tisti učinek, ki bi ga sicer lahko dosegli.

Na občinskih skupščinah upajo, da bo položaj kakršen je prinesel tudi nekatere koristi. Predvsem mislijo na vzdrževanje starih stanovanj in drugih gospodarskih objektov. Samo v jeseniški občini razpolagajo letno s približno 50 milijoni dinarji za ta namen. Vendar doslej gradbeniki na ta sredstva niso računali. Stara stanovanja so — kolikor so jih — popravljali obrtniki, predvsem pa je bilo to področje šušmarjev. Morda bi pri novi organizaciji gradbeništva na Gorenjskem kazalo to dejstvo upoštevati in organizirati manjša, obrtno gradbene grupe za vzdrževalna dela.

Izreden zbor volivcev

Danes bo tudi na Gorenji Savi v Kranju izreden zbor volivcev na katerem bodo volivci razpravljali o stražiskem pokopališču. Volivci v Stražišču so na svojem zboru že zahtevali, da se na desnem bregu Save t. j. za Stražišče in okoliške kraje zgradi novo pokopališče, nekje na Sorškem polju oz. tamkajšnji bližini. V ta namen so izvolili tudi poseben gradbeni odbor in odločili, da se uvede za to gradnjo samoprispevek.

GLAS

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tisk« Kranj, Koroška cesta 8. Naslov uredništva: Kranj, Cesta Staneta Žagarja 27 in uprave: Kranj, Koroška cesta 8. Tekoči račun pri NB v Kranju 515-1-135. Telefoni redakcije: 21-835, 22-152 uprava in tiskarna 21-190, 21-475, 21-897. Naročnina letno 2000, mesečno 170 dinarjev. Cena posameznih števil 40 din. Mali oglasi za naročnike 40, za nenaročnike 50 din beseda. Neplačanib oglasov ne objavljamo